

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**Кафедра кримінального права
Кафедра кримінального процесу
Кафедра криміналістики та судової медицини**

**ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ
комплексного екзамену з навчальних дисциплін
«Кримінальне право; Кримінальний процес; Криміналістика»**

Статус дисциплін	обов'язкова
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	08 «Право»
Спеціальність	081 «Право»
Індивідуальна освітня траєкторія	досудове розслідування; спеціаліст-криміналіст
Форми здобуття вищої освіти	денна, державне замовлення
Мова викладання	українська

Київ 2025

УДК: 343.2/.7:343.1:343.98

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Олена МАТЮШЕНКО – т.в.о. завідувача кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ, кандидат наук з державного управління, доцент;

Олена ТАРАН – т.в.о. завідувача кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;

Ольга РИМАРЧУК – професор кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;

Андрій АНТОЩУК – т.в.о. завідувача кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук; доцент

Володимир АТАМАНЧУК – т.в.о. завідувача кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент.

Рецензенти:

Оксана ХАБЛО – професор кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент.

Юлія ТЕРЕЩЕНКО – т.в.о. заступника директора Інститут заочного та дистанційного навчання Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент.

Обговорено та схвалено на спільному засіданні кафедр кримінального права, кримінального процесу, криміналістики та судової медицини НАВС (протокол № 1 від 27.01.2025 р.)

Обговорено та схвалено Вченою Радою Національної академії внутрішніх справ 31.01.2025 р., протокол № 2.

© Матюшенко О.І., Таран О.В., Римарчук О.В.,
Антощук А.О., Атаманчук В.М.

© Національна академія внутрішніх справ, 2025

1. ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН.....	4
2. ВИМОГИ ЩОДО РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ.....	48
3. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЇ.....	52
4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	55
5. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ЕКЗАМЕН.....	59
6. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ЕКЗАМЕН.....	68
7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	81

1. ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Предметом вивчення навчальної дисципліни є розгляд загальної та особливої частини, особливості кваліфікації окремих видів кримінальних правопорушень, критерії їх відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Навчальна дисципліна складається з таких тем:

Загальна частина кримінального права

Тема 1. Поняття, предмет, завдання та система кримінального права.

Наука кримінального права

Тема 2. Закон про кримінальну відповідальність

Тема 3. Кримінальна відповідальність та її підстави

Тема 4. Кримінальне правопорушення і його види

Тема 5. Склад кримінальних правопорушень

Тема 6. Об'єкт і предмет кримінального правопорушення.

Тема 7. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Тема 8. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Тема 9. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Тема 10. Стадії вчинення кримінального правопорушення

Тема 11. Співучасть у кримінальному правопорушенні

Тема 12. Множинність кримінальних правопорушень

Тема 13. Обставини, що виключають кримінальну протиправність

діяння

Тема 14. Звільнення від кримінальної відповідальності

Тема 15. Покарання та його види

Тема 16. Призначення покарання

Тема 17. Звільнення від покарання та його відбування

Тема 18. Судимість. Погашення і зняття судимості

Тема 19. Інші заходи кримінально-правового характеру

Тема 20. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних

осіб

Тема 21. Особливості кримінальної відповідальності та покарання

неповнолітніх

Тема 22. Основні положення Загальної частини кримінального законодавства зарубіжних країн

Особлива частина кримінального права

Тема 1. Поняття, система і значення Особливої частини кримінального права. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень

Тема 2. Злочини проти основ національної безпеки України

Тема 3. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи

Тема 4. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи

Тема 5. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності особи

Тема 6. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини й громадянина

Тема 7. Кримінальні правопорушення проти власності

Тема 8. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності

Тема 9. Кримінальні правопорушення проти довкілля

Тема 10. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки

Тема 11. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва

Тема 12. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту

Тема 13. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності

Тема 14. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення

Тема 15. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації

Тема 16. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів

Тема 17. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мережі мереж електрозв'язку

Тема 18. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Тема 19. Кримінальні правопорушення проти правосуддя

Тема 20. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)

Тема 21. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку

Тема 22. Основні положення Особливої частини кримінального законодавства зарубіжних країн

Мета та завдання навчальної дисципліни.

Метою навчальної дисципліни «Кримінальне право» є поглиблене вивчення законодавчих та теоретичних проблем Загальної та Особливої частин кримінального права; з'ясування спірних питань щодо кваліфікації кримінальних правопорушень; вміння тлумачити закон про кримінальну відповідальність та положення постанов Пленуму Верховного Суду України; поглиблення навичок відмежування кримінальних правопорушень від суміжних правопорушень.

Завданнями навчальної дисципліни «Кримінальне право» є: засвоєння законодавчого визначення основних понять кримінального права; удосконалення знань найважливіших інститутів та положень Особливої

частини Кримінального кодексу України; відпрацювання навичок самостійного комплексного аналізу окремих складів кримінальних правопорушень, а також вміння визначення конкретних елементів відповідних складів кримінальних правопорушень в процесі їх кваліфікації; відпрацювання навичок та умінь правильного застосування отриманих теоретичних та методичних знань під час вирішення конкретних ситуаційних задач (поліцейських квестів) та подальшої кваліфікації суспільно небезпечних діянь; формування науково обґрунтованих знань про закон про кримінальну відповідальність, а також про тенденції розвитку законодавства України і інших держав, ролі права в реалізації соціально-економічних перетворень в суспільстві, про заходи кримінально-правової протидії злочинності; навчання слухачів правильному орієнтуванню в чинному кримінальному законодавстві, набуття вміння застосовувати норми кримінального права при кваліфікації кримінальних правопорушень; вивчення курсу повинно сприяти вихованню поважного ставлення до закону про кримінальну відповідальність як важливого засобу захисту людини, її прав, свобод і законних інтересів, інтересів суспільства і держави від кримінальних протиправних посягань; під час вивчення курсу повинні розкриватися зв'язки кримінального права України з іншими галузями права і юридичними учбовими дисциплінами.

Компетентності відповідно до освітньої програми «Право» здобувачі вищої освіти бакалавра набувають інтегральну, загальні та фахові компетентності.

1. *Інтегральна компетентність*: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі права, що передбачає застосування правових доктрин та принципів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

2. *Загальні компетентності передбачають*:

3. *Спеціальні (фахові, предметні) компетентності охоплюють*:

4. *Програмні результати навчання*:

Пререквізити: теорія держави і права, логіка, конституційне право, кримінальне процес, цивільне право, адміністративне право, міжнародне право, криміналістика.

Постреквізити: кримінально-правова кваліфікація окремих видів кримінальних правопорушень, особливості кваліфікації та розслідування окремих видів кримінальних правопорушень, кримінальна відповідальність за корупційні правопорушення.

Мова навчання: українська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри кримінального права, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою: **k006@naiaiu.kiev.ua**

Структура навчальної дисципліни:

Загальна частина кримінального права

Тема 1. Поняття, предмет, завдання та система кримінального права. Наука кримінального права

Поняття кримінального права як самостійної галузі права, галузі законодавства, навчальної дисципліни та науки - галузі правознавства (юриспруденції). Принципи кримінального права України: загальні та галузеві. Кримінальне право в системі права України. Кримінальне право і суміжні галузі права (кримінальне процесуальне право, кримінально-виконавче право, адміністративне право). Джерела кримінального права. Система кримінального права. Загальна і Особлива частини. Поняття і система Загальної частини. Наука кримінального права. Методи науки кримінального права. Система курсу кримінального права.

Тема 2. Закон про кримінальну відповідальність

Поняття закону про кримінальну відповідальність, його ознаки і значення. Структура Кримінального кодексу України. Загальна і Особлива частини КК України, їх єдність і взаємозв'язок. Структура статей Особливої частини КК України; диспозиції і санкції, їх види. Тлумачення закону про кримінальну відповідальність: поняття, значення та види. Аналогія в кримінальному праві. Конституційні положення щодо дії закону про кримінальну відповідальність в часі і просторі. Чинність законів про кримінальну відповідальність в часі. Зворотна сила закону про кримінальну відповідальність. Принципи чинності закону про кримінальну відповідальність в просторі. Видача осіб, які вчинили кримінальні правопорушення.

Тема 3. Кримінальна відповідальність та її підстави

Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності. Поняття кримінальної відповідальності. Кримінально-правові відносини: їх суб'єкт та зміст. Виникнення і припинення кримінальної відповідальності. Кримінальна відповідальність і кримінальне покарання. Питання про юридичні підстави кримінальної відповідальності в науці та законодавстві.

Тема 4. Кримінальне правопорушення і його види

Соціальна природа кримінального правопорушення. Історично мінливий характер поняття кримінального правопорушення. Криміналізація і декриміналізація суспільне небезпечних діянь. Визначення поняття кримінального правопорушення: 1) формальне; 2) матеріальне; 3) формально-матеріальне, їх суть. Поняття кримінальних правопорушень за чинним КК України. Ознаки кримінальних правопорушень. Питання вдосконалення поняття кримінальних правопорушень в кримінальному праві. Поняття малозначності діяння (ч. 2 ст. 11 КК України). Критерії відмежування кримінальних правопорушень від інших правопорушень. Концепція кримінального правопорушення. Теоретичне співвідношення

кримінальних правопорушень і кримінальних проступків. Класифікація кримінальних правопорушень: поняття та критерії. Класифікація кримінальних правопорушень залежно від ступеня тяжкості (ст. 12 КК України).

Тема 5. Склад кримінальних правопорушень

Поняття складу кримінального правопорушення і його значення. Співвідношення поняття кримінального правопорушення і складу кримінального правопорушення.

Елементи та ознаки складу кримінального правопорушення, їх зміст, органічна єдність. Об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона як елементи складу кримінального правопорушення, їх ознаки. Обов'язкові і факультативні ознаки складу кримінального правопорушення, значення такого ділення ознак складу кримінального правопорушення. Види складів кримінального правопорушення. Склад кримінального правопорушення і кваліфікація кримінального правопорушення. Поняття кваліфікації кримінального правопорушення та її значення.

Тема 6. Об'єкт і предмет кримінального правопорушення.

Поняття об'єкта кримінального правопорушення. Значення об'єкта кримінального правопорушення в структурі елементів його складу для характеристики суспільної небезпеки кримінального правопорушення та його кваліфікації. Суспільні відносини як об'єкт кримінального правопорушення. Структура суспільних відносин. Класифікація (види) об'єктів кримінального правопорушення. Поняття предмета кримінального правопорушення та його місце в структурі складу кримінального правопорушення. Поняття потерпілого від кримінального правопорушення та його кримінально-правове значення. Проблеми подальшого розвитку вчення про об'єкт кримінального правопорушення.

Тема 7. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Поняття об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Ознаки складу кримінального правопорушення, які характеризують об'єктивну сторону: обов'язкові та факультативні. Значення об'єктивної сторони для оцінки суспільної небезпеки, кваліфікації кримінального правопорушення, а також відокремлення одного складу кримінального правопорушення від іншого. Поняття дії та бездіяльності. Поняття нездоланної сили, фізичного і психічного примусу та їх значення для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільне небезпечне діяння. Суспільне небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони кримінального правопорушення; поняття суспільно небезпечних наслідків, їх види та значення в кримінальному праві. Кримінальні правопорушення з матеріальними, формальними та усіченими складами: значення такого поділення. Причинний зв'язок в кримінальному праві та його значення. Теорії причинного зв'язку. Спосіб, знаряддя, засоби, обстановка, місце, час вчинення кримінального

правопорушення як факультативні ознаки, що характеризують об'єктивну сторону кримінального правопорушення; їх значення.

Тема 8. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Поняття суб'єкта кримінального правопорушення в кримінальному праві. Обов'язкові та факультативні ознаки суб'єкта кримінального правопорушення. Загальний і спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення в кримінальному праві. Суб'єкт кримінального правопорушення та особа, яка вчинила кримінальне правопорушення. Службова особа як спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення. Загальний, зменшений і збільшений вік кримінальної відповідальності. Особливості визначення віку кримінальної відповідальності за відсутністю офіційних даних, що його підтверджують. Осудність як обов'язкова ознака суб'єкта кримінального правопорушення. Поняття осудності та її значення, формула неосудності та її види. Кримінальна відповідальність обмежено осудних осіб. Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення, вчинені у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин. Проблеми визнання юридичної особи суб'єктом кримінального правопорушення у кримінальному праві.

Тема 9. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Поняття суб'єктивної сторони кримінального правопорушення та її значення. Ознаки суб'єктивної сторони: обов'язкові і факультативні. Поняття вини та її значення. Неприпустимість об'єктивного ставлення у вину. Форми вини в кримінальному праві. Умисел та його види. Необережність та її види. Випадок (казус) як невинне заподіяння суспільне небезпечних наслідків, його відміна від кримінальної протиправної недбалості. Подвійна, складна (змішана) форма вини та її значення для кваліфікації кримінального правопорушення. Мотив, мета та емоційний стан як факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Поняття та види помилок в кримінальному праві.

Тема 10. Стадії вчинення кримінальне правопорушення

Поняття і види стадій вчинення кримінального правопорушення за чинним законодавством. Готування до кримінального правопорушення: поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Види готування. Відмежування готування до кримінального правопорушення від виявлення наміру. Відповідальність за готування до кримінального правопорушення за КК України. Замах на кримінальне правопорушення, його поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види замаху на кримінальне правопорушення: закінчений та незакінчений; замах на непридатний об'єкт та замах непридатними засобами. Значення такого поділу. Відмежування замаху від готування до кримінального правопорушення. Відповідальність за замах на кримінальне правопорушення за КК України. Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні, її поняття та ознаки.

Відмінність діяльного каяття від добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця.

Тема 11. Співучасть у кримінальному правопорушенні

Поняття і значення співучасті в кримінальному правопорушенні, її об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види співучасників та їх визначення в КК України. Причетність до кримінального правопорушення. Види причетності: переховування, недонесення, потурання. Відповідальність за причетність до кримінального правопорушення. Форми співучасті. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою та злочинною організацією. Підстави та межі відповідальності співучасників. Специфічні форми прояву співучасті.

Тема 12. Множинність кримінальних правопорушень

Поняття множинності кримінальних правопорушень. Соціальна та юридична характеристика множинності кримінальних правопорушень та її значення. Одичне кримінальне правопорушення як структурний елементи множинності кримінальних правопорушень. Види одичних кримінальних правопорушень: прості та ускладнені одичні кримінальні правопорушення (триваючі, продовжувані та складні (складові) кримінальні правопорушення). Види множинності кримінальних правопорушень. Повторність кримінальних правопорушень. Сукупність кримінальних правопорушень. Рецидив кримінальних правопорушень. Їх значення для кваліфікації кримінального правопорушення і для призначення покарання.

Тема 13. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння

Поняття і види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння, які передбачені іншими законодавчими актами (зокрема, Законом України «Про Національну поліцію») та розроблені в теорії кримінального права. Необхідна оборона та її умови правомірності. Уявна оборона та диференціація відповідальності при уявній обороні. Підстави і ознаки затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Підстави і ознаки крайньої необхідності, її відмінність від необхідної оборони і затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Фізичний або психічний примус. Виконання наказу або розпорядження. Діяння, пов'язане з ризиком. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

Тема 14. Звільнення від кримінальної відповідальності

Поняття і значення звільнення від кримінальної відповідальності. Правові підстави, порядок та умови такого звільнення. Звільнення від

кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Поняття корупційних кримінальних правопорушень та їх види (примітка до ст. 45 КК України). Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки. Звільнення від кримінальної відповідальності внаслідок закінчення строків давності, розміри цих строків та їх обчислення.

Тема 15. Покарання та його види

Поняття та ознаки покарання за кримінальним правом. Відмінність від інших заходів державно-правового та громадського впливу. Кара як ознака покарання. Мета покарання. Система та види покарань. Класифікація (види) покарань. Основні та додаткові покарання. Характеристика окремих видів покарань за чинним кримінальним законодавством України. Штраф. Позбавлення військових, спеціальних звань, рангу або кваліфікаційного класу. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Громадські роботи. Виправні роботи. Службове обмеження для військовослужбовців. Конфіскація майна. Арешт. Обмеження волі. Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців. Позбавлення волі. Довічне позбавлення волі.

Тема 16. Призначення покарання

Загальні начала призначення покарання за кримінальним правом України. Загальна характеристика та значення для призначення покарання обставин, що пом'якшують чи обтяжують відповідальність. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та за кримінальне правопорушення, вчинений у співучасті. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання, згідно ст. 69-1 КК України. Правила призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень і за сукупністю вироків. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення. Обчислення строків покарання.

Тема 17. Звільнення від покарання та його відбування

Поняття та види звільнення від покарання та його відбування. Звільнення від відбування покарання за діяння, караність яких усунута законом (ч. 2 ст. 74 КК України). Звільнення від покарання особи, яка перестала бути суспільне небезпечною (ч. 4 ст. 74 КК України). Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Обов'язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням. Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування покарання з випробуванням. Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання

обвинувального вироку. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років. Звільнення від відбування покарання за хворобою. Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або Акта про помилування.

Тема 18. Судимість. Погашення і зняття судимості

Поняття та кримінально-правове значення судимості. Погашення та зняття судимості як форми припинення стану судимості та умови його застосування. Обчислення строків погашення судимості. Зняття судимості. Відмежування зняття судимості від погашення судимості.

Тема 19. Інші заходи кримінально-правового характеру

Поняття та види інших заходів кримінально-правового характеру. Відмінність від обмежувальних заходів. Поняття примусових заходів медичного характеру. Підстави та мета їх застосування. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру. Види примусових заходів медичного характеру та критерії їх призначення. Продовження, заміна або припинення примусових заходів медичного характеру. Примусове лікування осіб, які вчинили кримінальні правопорушення та мають хворобу, що становить небезпеку для життя інших осіб. Поняття та сутність спеціальної конфіскації. Випадки застосування спеціальної конфіскації.

Тема 20. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб

Поняття та зміст заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру. Підстави для звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру. Види заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб. Загальні правила застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру.

Тема 21. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх

Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх як прояв гуманізму кримінального законодавства України. Особливості призначення покарання неповнолітнім. Види покарань, які застосовуються до неповнолітніх. Призначення покарання. Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Звільнення від кримінального покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Звільнення від кримінальної відповідальності та відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Погашення та зняття судимості.

Тема 21. Основні положення Загальної частини кримінального законодавства зарубіжних країн

Поняття порівняльного кримінального права. Наукова дискусія щодо типів правових сімей. Особливості романо-германської, англо-американської, мусульманської та далекосхідної правових сімей. Реформи кримінального законодавства, які здійснюються в останні десятиліття у деяких зарубіжних державах. Основні інститути Загальної та Особливої частин кримінального права зарубіжних країн. Значення класичної школи кримінального права, її вплив на кримінальне законодавство та на правозастосування. Виникнення антропологічної школи кримінального права та її подальша еволюція. Виникнення соціологічної школи кримінального права та її подальша еволюція. Міжнародна спілка криміналістів та її з'їзди. Формування змішаних (інтегрованих) напрямків в науці кримінального права.

Особлива частина кримінального права

Тема 1. Поняття, система і значення Особливої частини кримінального права. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень

Поняття Особливої частини кримінального права та її значення. Співвідношення Загальної і Особливої частин кримінального права. Система Особливої частини кримінального законодавства України. Роль науки кримінального права в розкритті змісту норм Особливої частини кримінального права, вирішенні питань правильної кваліфікації. Поняття кваліфікації кримінальних правопорушень. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень. Склад кримінального правопорушення - правова модель і юридична підстава кваліфікації кримінальних правопорушень. Формула кваліфікації кримінальних правопорушень і формулювання звинувачення.

Тема 2. Злочини проти основ національної безпеки України

Поняття, загальна характеристика й види злочинів проти основ національної безпеки України. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади. Посягання на територіальну цілісність і недоторканість України. Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України. Державна зрада. Колабораційна діяльність. Пособництво державі-агресору. Посягання на життя державного чи громадського діяча. Диверсія. Шпигунство. Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань. Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів

України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану.

Тема 3. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи. Життя як об'єкт кримінально-правової охорони. Поняття вбивства та його види. Доведення до самогубства. Погроза вбивством. Кримінальні правопорушення проти здоров'я особи. Здоров'я людини як об'єкт кримінально-правової охорони. Поняття й види тілесних ушкоджень. Ступінь тяжкості тілесних ушкоджень. Критерії для визначення тяжкості тілесних ушкоджень. Побої і мордування. Катування. Домашнє насильство. Зараження венеричною хворобою. Незаконне проведення абортів або стерилізації. Незаконне розголошення лікарської таємниці. Кримінальні правопорушення, що ставлять в небезпеку життя чи здоров'я особи. Залишення в небезпеці. Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані.

Тема 4. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи. Насильницьке зникнення. Захоплення заручників. Торгівля людьми. Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом. Примушування до шлюбу.

Тема 5. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності особи

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності особи. Зґвалтування. Сексуальне насильство, відмінність цього кримінального правопорушення від зґвалтування. Примушування до вступу в статевий зв'язок. Статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку. Розбещення неповнолітніх. Домагання дитини для сексуальних цілей.

Тема 6. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини й громадянина

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав й свобод людини й громадянина. Проблема місця норм, що передбачають відповідальність за посягання на виборчі, трудові та інші особисті права у системі Особливої частини кримінального права. Кримінальні правопорушення у сфері реалізації виборчих та інших політичних прав громадян. Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача. Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової,

національної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками. Кримінальні правопорушення у сфері реалізації особистих прав громадян. Порухення недоторканості житла громадян. Порухення права на отримання освіти. Порухення права на безоплатну медичну допомогу. Кримінальні правопорушення проти сім'ї. Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Кримінальні правопорушення у сфері реалізації права на працю. Грубе порушення законодавства про працю. Грубе порушення угоди про працю. Кримінальні правопорушення проти релігії. Пошкодження релігійних споруд чи культових будинків. Посягання на здоров'я людей під приводом проповідування релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів.

Тема 7. Кримінальні правопорушення проти власності

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти власності. Об'єкт і предмет кримінальних правопорушень проти власності. Корисливі кримінальні правопорушення проти власності з ознаками викрадення. Крадіжка, поняття й ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень. Грабіж. Розбій. Вимагання. Шахрайство. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання. Корисливі кримінальні правопорушення проти власності без ознак викрадення. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво.

Тема 8. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. Протидія законній господарській діяльності. Незаконна діяльність з організації або проведення азартних ігор, лотерей. Порушення порядку здійснення заготівлі металобрухту та операцій з металобрухтом. Доведення до банкрутства. Шахрайство з фінансовими ресурсами. Кримінальні правопорушення у сфері промислового виробництва. Умисне введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції. Кримінальні правопорушення у сфері фінансової діяльності. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). Кримінальні правопорушення у сфері економічних інтересів держави. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, що існують у паперовій формі, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів. Контрабанда культурних цінностей та зброї. Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги. Легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом. Кримінальні правопорушення у сфері

приватизації. Кримінальні правопорушення у сфері вільного здійснення господарської діяльності. Значення правильної кваліфікації господарських кримінальних правопорушень у діяльності органів Національної поліції.

Тема 9. Кримінальні правопорушення проти довкілля

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти довкілля. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку екологічної безпеки. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку раціонального використання водних об'єктів атмосферного повітря. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання землі та її надр. Незаконне видобування, збут, придбання, передача, пересилання, перевезення, переробка бурштину. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання рослинного світу. Незаконна порубка або незаконне перевезення, зберігання, збут лісу. Порушення законодавства про захист рослин. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання тваринного світу. Незаконне полювання. Незаконне заняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду. Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду.

Тема 10. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, які вчинені з метою залякування населення і органів влади. Терористичний акт. Фінансування тероризму. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, які вчинені з використанням організованих форм посягань. Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній. Організація, сприяння у проведенні або участі у злочинному зібранні (сходці). Звернення за застосуванням злочинного впливу. Встановлення або поширення злочинного впливу. Бандитизм. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, які вчинені з порушенням правил поводження із загально-небезпечними речовинами, матеріалами та предметами. Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. Незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв. Об'єктивна сторона цього кримінального правопорушення. Умисне знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства.

Тема 11. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва. Кримінальні правопорушення, що порушують встановлені умови охорони праці. Порушення вимог законодавства про охорону праці. Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою. Кримінальні правопорушення, що становлять підвищену небезпеку виробництва. Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах. Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки. Порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд.

Тема 12. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку водіння транспорту. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння. Незаконне заволодіння транспортним засобом. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку забезпечення функціонування транспорту. Випуск в експлуатацію технічно-несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації. Порушення чинних на транспорті правил. Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу. Пошкодження об'єктів магістральних або промислових нафто-, газо- конденсатопроводів та нафтопродуктопроводів.

Тема 13. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку. Групове порушення громадського порядку. Масові заворушення. Хуліганство. Кримінальні правопорушення проти моральності. Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого. Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів. Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією. Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність. Проведення видовищного заходу сексуального характеру за участю неповнолітньої особи.

Тема 14. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Предмет цих кримінальних правопорушень. Зміст відповідних заохочувальних норм. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Відмінність цього кримінального правопорушення від діяння, передбаченого ст. 309 КК України. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Поняття посівів або вирощування снотворного маку чи конопель. Незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним хворобам та масовим отруєнням.

Тема 15. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку зберігання таємниці чи конфіденційної інформації. Розголошення державної таємниці. Передача або збирання відомостей, що становлять службову інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку перетинання державного кордону, міжнародних польотів та порядку здійснення міжнародних передач товарів. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України. Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї. Незаконне перетинання державного кордону України. Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експертному контролю. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку формування Збройних сил України. Ухилення від призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу. Ухилення від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період, на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період. Ухилення від військового обліку або навчальних (спеціальних) зборів.

Тема 16. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян, та кримінальних правопорушень проти журналістів. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських формувань, окремих громадян, пов'язані з незаконним впливом на її суб'єктів чи з перешкоджанням їх діяльності. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Втручання у діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання спеціальних предметів, що використовуються органами влади. Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження. Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів та бланків. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування та об'єднань громадян, не пов'язані з незаконним впливом на її суб'єктів. Підкуп працівника підприємства, установи чи організації. Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань. Самоправство. Кримінальні правопорушення проти журналістів.

Тема 17. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку. Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї. Перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів),

автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку.

Тема 18. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Поняття неправомірної вигоди. Суб'єкти кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Поняття службової особи, що дається у примітці до ст. 364 КК України. Істотна шкода та тяжкі наслідки в окремих складах кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Зловживання владою або службовим становищем. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу. Службове підроблення. Декларування недостовірної інформації. Неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Службова недбалість. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Незаконне збагачення. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі. Провокація підкупу.

Тема 19. Кримінальні правопорушення проти правосуддя

органів розслідування, прокуратури і суду. Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою. Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Кримінальні правопорушення проти інтересів всебічного, повного й неупередженого розслідування і судового розгляду кримінальних справ. Примушування давати показання. Введення в оману суду або іншого уповноваженого органу. Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, спеціаліста, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку. Кримінальні правопорушення проти інтересів своєчасного присікання та розкриття кримінальних правопорушень. Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування. Приховування злочину. Кримінальні правопорушення проти інтересів забезпечення неухильного виконання судових рішень. Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти. Невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів або непроходження програми для кривдників. Представництво в суді без повноважень.

Тема 20. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)

Поняття, загальна характеристика й види військових кримінальних правопорушень. Відмежування військового кримінального правопорушення від дисциплінарного проступку. Непокора. Невиконання наказу. Опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків. Погроза або насильство щодо начальника. Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості. Дезертирство. Порушення статутних правил вартової служби чи патрулювання. Бездіяльність військової влади. Перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень. Самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю. Мародерство. Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала та зловживання нею.

Тема 21. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Кримінальні правопорушення проти миру й безпеки людства. Пропаганда війни. Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни. Геноцид. Екоцид. Найманство. Піратство. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку, що забезпечують дотримання міжнародних договорів та конвенцій. Порушення законів та звичаїв війни. Застосування зброї масового знищення. Кримінальні правопорушення проти осіб та установ, що мають міжнародний захист. Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників. Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни.

Тема 22. Основні положення Особливої частини кримінального законодавства зарубіжних країн

Загальна характеристика Особливої частини кримінального права зарубіжних країн. Особливості кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи, проти власності, у сфері господарської діяльності, проти громадської безпеки в кримінальному законодавстві зарубіжних країн. Кримінальне законодавство Франції, ФРН, Іспанії, Польщі, Великобританії, США, Австралії.

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Кримінальний процес» є чинне кримінальне процесуальне законодавство, кримінальна процесуальна

діяльність органів досудового розслідування, прокуратури і суду і процесуальні правовідносини, теорія та історія кримінального процесу.

Навчальна дисципліна складається з таких тем:

Розділ 1. Загальна частина кримінального процесу

Тема 1. Поняття, сутність і завдання кримінального процесу.

Тема 2. Кримінальне процесуальне законодавство та межі його дії.

Тема 3. Засади кримінального провадження.

Тема 4. Учасники кримінального провадження.

Тема 5. Докази і доказування у кримінальному процесі.

Тема 6. Процесуальні джерела доказів.

Тема 7. Процесуальні строки і процесуальні витрати.

Тема 8. Відшкодування (компенсація) шкоди у кримінальному провадженні.

Тема 9. Заходи забезпечення кримінального провадження.

Тема 10. Запобіжні заходи.

Розділ 2. Особлива частина кримінального процесу (I)

Тема 11. Загальні положення досудового розслідування. Тема 12. Проведення слідчих (розшукових) дій.

Тема 13. Повідомлення про підозру.

Тема 14. Зупинення досудового розслідування.

Тема 15. Закінчення досудового розслідування.

Тема 16. Особливі порядки досудового розслідування. Проведення в умовах воєнного стану.

Тема 17. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування.

Розділ 3. Особлива частина кримінального процесу (II)

Тема 18. Підсудність та підготовче судове провадження.

Тема 19. Судовий розгляд.

Тема 20. Проведення в суді апеляційної інстанції.

Тема 21. Проведення в суді касаційної інстанції.

Тема 22. Проведення за нововиявленими або виключними обставинами.

Тема 23. Виконання судових рішень.

Тема 24. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження.

Тема 25. Особливі порядки кримінального провадження.

Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета викладання навчальної дисципліни «Кримінальний процес»:

Науково-юридична:

– поглиблене вивчення всіх положень кримінального процесуального законодавства та механізмів його застосування у практичній діяльності;

– опанування здобувачами вищої освіти навичок і вмінь ефективного застосування кримінального процесуального законодавства для досягнення завдань кримінального провадження та забезпечення встановлення обставин, які підлягають доказуванню;

- опанування здобувачами вищої освіти необхідної науково-методологічної підготовки, яка забезпечує їм бачення проблем законодавства і практики його застосування, шляхів їх розв'язання, використовуючи навички творчого мислення та самовдосконалення свого професійного рівня;

- формування навичок прийняття юридичних рішень та складання юридичних документів у кримінальних провадженнях, опанування логіки й офіційної ділової мови юридичних документів;

Загальноосвітня:

- підвищення правової культури та ерудиції фахівців, оволодіння досвідом інших держав зі здійснення досудового розслідування, судового розгляду та науковими ідеями в цій сфері;

Виховна:

- формування впевненості фахівців у правильності ідей правової держави і необхідності їх реалізації в кримінальній процесуальній діяльності, відданості ідеям істини, добра, справедливості і законності, почуття відповідальності перед суспільством, державою і людиною.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Кримінальний процес» є:

- засвоєння теоретичних основ діяльності органів досудового розслідування, прокуратури, слідчого судді, суду, а також категоріального апарату, який використовується при викладанні дисципліни (кримінальний процес, засади кримінального провадження, учасники кримінального провадження, докази і доказування у кримінальному процесі, заходи забезпечення кримінального провадження, досудове розслідування, слідчі (розшукові) дії, повідомлення про підозру, зупинення та закінчення досудового розслідування, особливі порядки досудового розслідування, спеціальне досудове розслідування та ін.);

- оволодіння знаннями щодо завдань кримінального процесу, системи кримінального процесуального законодавства та засад кримінального провадження;

- вивчення системи та класифікації учасників кримінального провадження, доказів і доказування у кримінальному процесі та процесуальних джерел доказів;

- оволодіння знаннями щодо процесуальних строків і процесуальних витрат та порядку відшкодування шкоди у кримінальному провадженні;

- вивчення системи та класифікації заходів забезпечення кримінального провадження та запобіжних заходів;

- розширення кола знань про загальні положення досудового розслідування та його форми і завдання, що передбачені законодавством і застосовуються на практиці;

- вивчення системи, класифікації та загальних вимог до проведення слідчих (розшукових) дій, а також процесуального порядку оформлення результатів їх проведення;

- ознайомлення з процесуальним порядком повідомлення особі про підозру;

- оволодіння знаннями щодо підстав, умов та процесуального порядку зупинення досудового розслідування та щодо загальних положень закінчення досудового розслідування та його форм;
- ознайомлення з особливостями досудового розслідування кримінальних проступків та спеціального досудового розслідування;
- з'ясування загальних положень інституту оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування;
- оволодіння знаннями щодо вимог підсудності та порядку провадження у судових стадіях;
- розширення кола знань про порядок виконання судових рішень та міжнародного співробітництва під час кримінального провадження; – вивчення процесуальної форми особливих порядків кримінального провадження.

Компетентності відповідно до освітньої програми «Право» здобувачі вищої освіти бакалавра набувають інтегральну, загальні та фахові компетентності.

1. *Інтегральна компетентність*: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі права, що передбачає застосування правових доктрин та принципів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

2. *Загальні компетентності передбачають*:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

3. *Спеціальні (фахові, предметні) компетентності охоплюють*:

– СК7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів та доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право;

– СК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти;

– СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності;

– СК 16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання:

– ПРН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю;

– ПРН 21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки;

– ПРН 22. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку, зробленого у різних правових ситуаціях;

– ПРН 23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Пререквізити. До переліку попередньо прослуханих навчальних дисциплін відносяться: перш за все, Теорія держави і права, яка забезпечує категоріальним апаратом; Конституційне, Кримінальне, Адміністративне і Цивільне право, оскільки в діяльності органів досудового розслідування, прокуратури і суду досить часто виникають питання, пов'язані з відшкодуванням завданої кримінальним правопорушенням шкоди, кваліфікацією суспільно небезпечних діянь, забезпеченням конституційних прав і свобод людини, адміністративною відповідальністю, діяльністю судових та правоохоронних органів України.

Постреквізити. Дисципліни, які будуть використовувати результати вивчення цієї навчальної дисципліни: «Складання кримінальних процесуальних документів на стадії досудового розслідування», «Особливі порядки кримінального провадження», «Досудове розслідування», «Докази і доказування у кримінальному провадженні» тощо.

Мова навчання: українська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри кримінального процесу які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою Krum.proces@ukr.net.

Структура навчальної дисципліни:

Розділ 1. Загальна частина кримінального процесу

Тема 1. Поняття, суть і завдання кримінального процесу.

Поняття, сутність та значення кримінального процесу. Завдання кримінального провадження. Історичні форми кримінального процесу. Система стадій кримінального процесу. Кримінальна процесуальна форма: поняття, сутність та значення. Поняття та види кримінальних процесуальних функцій. Поняття та сутність кримінальних процесуальних правовідносин. Кримінальні процесуальні гарантії: поняття та система. Поняття та види кримінальних процесуальних актів.

Тема 2. Кримінальне процесуальне законодавство та межі його дії.

Поняття кримінального процесуального права, його предмет та методи. Поняття, види та структура кримінальних процесуальних норм. Джерела кримінального процесуального права України. Кримінальне процесуальне право в системі інших галузей права. Кримінальне процесуальне законодавство та його система. Дія кримінального процесуального закону в просторі. Дія кримінального процесуального закону в часі. Дія кримінального процесуального закону за колом осіб. Застосування кримінального процесуального закону за аналогією.

Тема 3. Засади кримінального процесу.

Поняття, значення та система засад кримінального провадження. Верховенство права та законність у кримінальному процесі. Рівність перед законом і судом та повага до людської гідності під час кримінального провадження. Зміст і значення засад забезпечення права на свободу і особисту недоторканність та недоторканності права власності. Недоторканність житла чи іншого володіння особи, таємниця спілкування та невтручання у приватне життя у кримінальному провадженні. Доступ до правосуддя та обов'язковість судових рішень як засада кримінального провадження. Засада змагальності сторін та свободи в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості. Безпосередність дослідження показань, речей і документів у кримінальному процесі. Засада забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності. Зміст засади диспозитивності у кримінальному процесі. Засада гласності і відкритості судового провадження та його повного фіксування технічними засобами судового засідання і процесуальних дій. Зміст і значення засади розумних строків у кримінальному процесі. Засада мови, якою здійснюється кримінальне провадження. Зміст і значення презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини. Свобода від самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї у кримінальному процесі. Зміст і значення засади забезпечення права на захист. Публічність як засада кримінального провадження. Заборона двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення.

Тема 4. Учасники кримінального провадження.

Поняття і класифікація суб'єктів кримінального провадження. Учасники кримінального провадження та учасники судового провадження. Суд (суддя), присяжний як суб'єкти кримінальної процесуальної діяльності. Слідчий суддя та його повноваження у кримінальному процесі. Прокурор та його повноваження у кримінальному процесі. Слідчий, керівник органу досудового розслідування та їх повноваження. Права та обов'язки дізнавача та керівника органу дізнання під час досудового розслідування кримінальних проступків. Оперативні підрозділи як суб'єкти кримінального провадження. Підозрюваний, обвинувачений, виправданий, засуджений їх процесуальне становище. Представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, як учасник кримінального процесу. Захисник у кримінальному процесі, його права та обов'язки. Обов'язкова участь захисника. Потерпілий та його представник у кримінальному процесі. Їх процесуальний статус. Правове становище цивільного позивача, цивільного відповідача та їх представників у кримінальному провадженні. Законний представник у кримінальному провадженні. Процесуальний статус третьої особи, щодо майна якої вирішується питання та іншої особи, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування. Свідок у кримінальному процесі, його права, обов'язки та відповідальність. Особи, які не можуть бути допитані як свідки. Перекладач, заявник, понятий та викривач як учасники кримінального провадження. Експерт і спеціаліст у кримінальному процесі.

Їх роль, повноваження та відмінність у процесуальному становищі. Представник персоналу органу пробації та його повноваження. Секретар судового засідання та судовий розпорядник у кримінальному процесі. Відводи учасників кримінального провадження.

Тема 5. Докази і доказування у кримінальному процесі.

Поняття, значення та мета кримінального процесуального доказування. Докази та їх процесуальні джерела: поняття та класифікація. Юридичні властивості доказів у кримінальному процесі. Предмет та межі кримінального процесуального доказування. Суб'єкти доказування у кримінальному процесі. Обов'язок доказування. Збирання доказів у кримінальному провадженні. Способи збирання доказів стороною обвинувачення та стороною захисту. Перевірка доказів. Способи перевірки доказів та їх процесуальних джерел. Оцінка доказів та критерії їх оцінки. Внутрішнє переконання в механізмі оцінки доказів. Підстави та процесуальний порядок визнання доказів недопустимими.

Тема 6. Процесуальні джерела доказів.

Показання свідка, потерпілого, підозрюваного, обвинуваченого, експерта. Речові докази: поняття та види. Документи як джерела доказів. Процесуальний порядок зберігання речових доказів та документів у кримінальному та вирішення питання про спеціальну конфіскацію. Висновок експерта та види експертиз за процесуальною ознакою.

Тема 7. Процесуальні строки і витрати.

Поняття, види та значення процесуальних строків у кримінальному провадженні. Порядок обчислення, продовження та поновлення процесуальних строків. Поняття та види процесуальних витрат. Характеристика окремих видів процесуальних витрат.

Тема 8. Відшкодування (компенсація) шкоди у кримінальному провадженні.

Поняття та види шкоди, яка підлягає відшкодуванню (компенсації) у кримінальному провадженні. Способи відшкодування (компенсації) шкоди у кримінальному провадженні. Процесуальний порядок пред'явлення та вирішення цивільного позову у кримінальному провадженні. Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю.

Тема 9. Заходи забезпечення кримінального провадження.

Поняття, види та класифікація заходів забезпечення кримінального провадження. Виклик та привід у кримінальному процесі. Накладення грошового стягнення: поняття та порядок його застосування. Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом як захід забезпечення кримінального провадження. Відсторонення від посади у кримінальному процесі. Тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя.

Тимчасовий доступ до речей і документів під час кримінального провадження. Тимчасове вилучення та арешт майна як заходи забезпечення кримінального провадження. Особливості застосування заходів забезпечення кримінального провадження в умовах воєнного стану.

Тема 10. Запобіжні заходи.

Запобіжні заходи: поняття та види. Мета і підстави застосування запобіжних заходів. Загальний порядок застосування запобіжних заходів. Зміна чи скасування запобіжного заходу. Особисте зобов'язання та особиста порука. Застава як запобіжний захід. Домашній арешт: підстави та порядок застосування. Тримання під вартою: підстави та порядок застосування, строки тримання особи під вартою. Затримання: види та порядок застосування, момент та строки затримання.

Розділ 2. Особлива частина кримінального процесу (I)

Тема 11. Загальні положення досудового розслідування.

Поняття, значення і завдання стадії досудового розслідування. Етапи досудового розслідування. Дізнання і досудове слідство, як форми досудового розслідування. Єдиний реєстр досудових розслідувань. Особливості розслідування кримінальних проступків. Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень. Поняття і значення загальних положень досудового розслідування. Підслідність та її види. Початок та місце провадження досудового розслідування. Строки дізнання і досудового слідства, порядок їх продовження. Розгляд клопотань під час досудового розслідування. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування. Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування. Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення. Взаємодія слідчого і оперативних підрозділів. Доручення слідчого. Використання науково-технічних засобів при проведенні досудового розслідування. Розслідування кримінальних правопорушень слідчою та слідчо-оперативною групою. Складання кримінально-процесуальних документів під час досудового розслідування. Здійснення прокурорського нагляду, відомчого і судового контролю за законністю в діяльності органів досудового розслідування. Особливості початку досудового розслідування в умовах воєнного стану.

Поняття і види особливих порядків досудового розслідування. Особливості досудового розслідування кримінальних проступків. Загальні положення спеціального досудового розслідування. Процесуальний порядок провадження спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень. Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції.

Тема 12. Проведення слідчих (розшукових) дій.

Поняття, види та система слідчих (розшукових) дій. Класифікація слідчих (розшукових) дій. Загальні процесуальні вимоги до проведення та оформлення слідчих (розшукових) дій. Допит та його процесуальне оформлення. Особливості виклику і допиту малолітньої або неповнолітньої особи. Пред'явлення для впізнання та його види. Процесуальний порядок пред'явлення для впізнання. Особливості впізнання особи при забезпеченні безпеки учасників кримінального судочинства. Проведення допиту та пред'явлення для впізнання в режимі відеоконференції. Обшук та його види. Підстави і процесуальний порядок проведення обшуку. Особливості проведення окремих видів обшуку. Процесуальний порядок оформлення результатів обшуку. Огляд і його види. Процесуальний порядок проведення окремих видів огляду. Особливості проведення огляду трупа. Ексгумація трупа, підстави і процесуальний порядок її проведення. Слідчий експеримент. Освідчування і його види. Порядок проведення і оформлення окремих видів освідчування. Експертиза та підстави її проведення. Отримання зразків для проведення експертизи. Негласні слідчі (розшукові) дії: поняття, підстави проведення. Види негласних слідчих (розшукових) дій. Фіксація ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні та в інших цілях. Загальні положення про втручання у приватне спілкування. Особливості проведення слідчих (розшукових) дій в умовах воєнного стану.

Тема 13. Повідомлення про підозру.

Поняття, підстави та значення повідомлення про підозру. Випадки повідомлення про підозру. Етапи повідомлення про підозру. Складання повідомлення про підозру. Зміст письмового повідомлення про підозру. Порядок повідомлення про підозру. Права підозрюваного та їх роз'яснення. Вручення письмового повідомлення про підозру. Зміна повідомлення про підозру. Особливості повідомлення про підозру окремій категорії осіб.

Тема 14. Зупинення досудового розслідування.

Поняття зупинення досудового розслідування. Підстави, умови та процесуальний порядок зупинення досудового розслідування. Розшук підозрюваного. Підстави і процесуальний порядок відновлення досудового розслідування.

Загальні положення закінчення досудового розслідування. Форми закінчення досудового розслідування. Закриття кримінального провадження: підстави та процесуальний порядок. Підстави та процесуальний порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності. Клопотання прокурора про звільнення особи від кримінальної відповідальності. Відкриття матеріалів кримінального провадження іншій стороні. Ознайомлення з матеріалами кримінального провадження. Обвинувальний акт та його значення. Структура та зміст обвинувального акту. Додатки до обвинувального акту. Клопотання про застосування примусових заходів

медичного чи виховного характеру та його зміст. Вручення копій обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру та реєстру матеріалів досудового розслідування. Систематизація і технічне оформлення матеріалів кримінального провадження.

Тема 15. Закінчення досудового розслідування.

Загальні положення закінчення досудового розслідування. Форми закінчення досудового розслідування. Закриття кримінального провадження: підстави та процесуальний порядок. Підстави та процесуальний порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності. Клопотання прокурора про звільнення особи від кримінальної відповідальності. Відкриття матеріалів кримінального провадження іншій стороні. Ознайомлення з матеріалами кримінального провадження. Обвинувальний акт та його значення. Структура та зміст обвинувального акту. Додатки до обвинувального акту. Клопотання про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру та його зміст. Вручення копій обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру та реєстру матеріалів досудового розслідування. Особливості закінчення досудового розслідування у формі дізнання. Систематизація і технічне оформлення матеріалів кримінального провадження.

Тема 16. Особливі порядки досудового розслідування. Провадження в умовах воєнного стану.

Види особливих проваджень у кримінальному процесі. Кримінальне провадження на підставі угод. Види угод, їх ініціювання та умови укладання. Зміст угоди про примирення. Зміст угоди про визнання винуватості. Загальний порядок судового провадження на підставі угоди. Вирок на підставі угоди. Наслідки невиконання угоди. Кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Початок кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Відшкодування шкоди потерпілому у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб. Особи, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження. Особливості притягнення до кримінальної відповідальності окремої категорії осіб, їх затримання і обрання запобіжного заходу. Кримінальне провадження щодо неповнолітніх. Обставини, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх. Порядок кримінального провадження щодо неповнолітніх. Особливості проведення процесуальних дій та застосування заходів примусу щодо неповнолітніх підозрюваних, обвинувачених. Порядок застосування до неповнолітнього обвинуваченого примусових заходів виховного характеру. Застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності. Особливості досудового розслідування у кримінальному

провадженні щодо застосування примусових заходів виховного характеру. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Підстави для здійснення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Особливості досудового та судового кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Проведення психіатричної експертизи. Обставини що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Особливості кримінального провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю. Охорона державної таємниці під час кримінального провадження. Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні. Місце проведення досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на території дипломатичних представництв, консульських установ, суден України. Відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження.

Тема 17. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування.

Поняття та значення інституту оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування. Право на оскарження. Рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача або прокурора, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування. Строк подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача або прокурора, її повернення або відмова у відкритті провадження. Правові наслідки подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування. Порядок розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача або прокурора під час досудового розслідування. Рішення слідчого судді за результатами розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача або прокурора під час досудового розслідування. Оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування. Ухвали слідчого судді, які підлягають оскарженню під час досудового розслідування. Порядок оскарження ухвал слідчого судді. Оскарження слідчим рішень, дій чи бездіяльності прокурора. Рішення, дії чи бездіяльність прокурора, які можуть оскаржуватися слідчим, дізнавачем. Порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності прокурора. Порядок вирішення скарги на рішення, дії чи бездіяльність прокурора. Види рішень за результатами розгляду скарги на рішення, дії чи бездіяльність прокурора.

Розділ 3. Особлива частина кримінального процесу (II)

Тема 18. Підсудність та підготовче судове провадження.

Поняття і значення підсудності у кримінальному процесі. Види підсудності. Підстави та порядок передачі справ з одного суду до іншого. Автоматизована система документообігу суду. Поняття, сутність і завдання підготовчого судового провадження. Порядок і строки підготовчого судового провадження. Питання, які з'ясовуються суддею при підготовчому судовому провадженні. Рішення, які приймаються за результатами підготовчого судового провадження. Закриття кримінального провадження. Підстави і процесуальний порядок повернення обвинувального акту, клопотань про застосування примусових заходів виховного чи медичного характеру прокурору або за підсудністю. Призначення судового розгляду. Дії судді, пов'язані з підготовкою до судового розгляду. Закінчення підготовчого судового провадження. Ознайомлення з матеріалами кримінального провадження.

Тема 19. Судовий розгляд.

Сутність і значення стадії судового розгляду. Загальні положення судового розгляду кримінальної справи. Безпосередність, усність, безперервність судового розгляду. Незмінність складу суду і рівність прав сторін у судовому розгляді. Учасники судового розгляду та наслідки їх неявки до суду. Погодження зміни обвинувачення, висунення нового обвинувачення, відмови від підтримання державного обвинувачення та початку провадження щодо юридичної особи під час судового розгляду. Підстави і порядок відкладення судового засідання, зупинення судового провадження. Розпорядок судового засідання. Заходи, які застосовуються до його порушників. Застосування заходів забезпечення кримінального провадження, проведення слідчих (розшукових) дій під час судового розгляду. Проведення процесуальних дій у режимі відео конференції. Межі судового розгляду. Етапи судового розгляду, їх зміст. Суть, структура і завдання підготовчої частини судового засідання. Поняття і завдання судового слідства. Порядок дослідження доказів в судовому засіданні. Спрощений порядок судового слідства. Порядок судових дебатів. Промови і репліки сторін. Останнє слово обвинуваченого. Процесуальний порядок постановлення судового рішення. Види судових рішень. Законність, обґрунтованість і вмотивованість судового рішення. Поняття і значення вироку. Види вироків та їх зміст. Питання, що вирішуються судом при постановленні вироку. Порядок винесення ухвал у судовому засіданні. Ухвалення судового рішення і окрема думка судді. Проголошення судового рішення. Роз'яснення судового рішення. Вручення копії судового рішення. Журнал судового засідання. Технічна фіксація перебігу судового засідання. Особливі порядки провадження в суді першої інстанції. Спрощене судове провадження щодо кримінальних проступків. Провадження в суді присяжних. Спеціальне судове провадження. Особливий режим судового розгляду в умовах воєнного стану.

Тема 20. Провадження в суді апеляційної інстанції.

Види перегляду судових рішень у кримінальному процесі. Правова природа, сутність і завдання перевірки судових рішень в апеляційному порядку. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку. Право на апеляційне оскарження. Особливості апеляційного оскарження окремих судових рішень. Порядок і строки апеляційного оскарження. Вимоги до апеляційної скарги. Дії суду першої інстанції після одержання апеляційних скарг. Прийняття апеляційної скарги судом апеляційної інстанції. Залишення апеляційної скарги без руху, її повернення або відмова відкриття провадження. Наслідки подання апеляційної скарги. Підготовка до апеляційного розгляду. Заперечення на апеляційну скаргу. Відмова від апеляційної скарги, зміна і доповнення апеляційної скарги під час апеляційного провадження. Межі перегляду судом апеляційної інстанції. Апеляційний розгляд. Письмове апеляційне провадження. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги. Зміна вироку або ухвали суду судом апеляційної інстанції. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом апеляційної інстанції. Неповнота судового розгляду. Невідповідність висновків суду першої інстанції фактичним обставинам кримінального провадження. Істотні порушення вимог кримінального процесуального закону. Неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність. Невідповідність призначеного судом покарання ступеню тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого. Підстави для призначення нового розгляду в суді першої інстанції. Особливості нового розгляду судом першої інстанції. Закриття кримінального провадження судом апеляційної інстанції. Судові рішення суду апеляційної інстанції. Зміст ухвали суду апеляційної інстанції. Вирок, ухвала про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру суду апеляційної інстанції. Недопустимість погіршення правового становища обвинуваченого. Порядок перевірки ухвал слідчого судді. Повернення матеріалів кримінального провадження.

Тема 21. Провадження в суді касаційної інстанції.

Суть і завдання касаційного провадження. Право на касаційне оскарження. Рішення, які можуть бути оскаржені в касаційному порядку. Порядок і строки касаційного оскарження. Касаційна скарга та її зміст. Відкриття касаційного провадження. Підготовка касаційного розгляду. Межі перегляду судом касаційної інстанції. Процесуальний порядок касаційного розгляду. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду касаційної скарги. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом касаційної інстанції. Судові рішення суду касаційної інстанції. Підстави для передачі кримінального провадження на розгляд палати, об'єднаної або Великої Палати Верховного Суду. Порядок передачі кримінального провадження на розгляд палати, об'єднаної палати, Великої Палати Верховного Суду. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом касаційної інстанції. Новий розгляд справи після скасування судового рішення судом касаційної інстанції. Закриття кримінального

провадження судом касаційної інстанції. Постанова суду касаційної інстанції. Повернення матеріалів кримінального провадження.

Тема 22. Провадження за нововиявленими або виключними обставинами.

Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Характеристика нововиявлених обставин. Характеристика виключних обставин. Особи, які мають право порушити питання про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Органи перегляду судових рішень, що набрали законної сили, та межі їх повноважень. Строки перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Відкриття кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Порядок перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Види судових рішень за наслідками кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами.

Тема 23. Виконання судових рішень.

Поняття, значення та завдання стадії виконання судових рішень. Набрання судовим рішенням законної сили. Види судових рішень та їх характеристика. Наслідки набрання законної сили судовим рішенням. Обов'язковість рішень суду. Порядок та строки звернення судового рішення до виконання. Порядок виконання судових рішень у кримінальному провадженні. Органи і служби, які виконують вирок і забезпечують виконання кримінальних покарань. Відстрочка виконання вироку. Питання, які вирішуються судом під час виконання вироків. Процесуальний порядок розгляду та вирішення питань, які виникають під час виконання вироку. Підстави для звільнення від відбування кримінального покарання. Умовно-дострокове звільнення від покарання і заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Застосування до засуджених примусового лікування та його припинення. Тимчасове залишення засудженого у слідчому ізоляторі. Умови утримання осіб, засуджених до позбавлення волі. Розгляд судом клопотання про зняття судимості. Нагляд за дотриманням законів під час виконання судових рішень.

Тема 24. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження.

Загальні засади міжнародного співробітництва у кримінальному судочинстві. Законодавство, що регулює міжнародне співробітництво під час кримінального провадження. Обсяг та види міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. Центральні органи України що забезпечують міжнародне співробітництво у кримінальному провадженні. Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій. Зміст та форма запиту про міжнародну правову допомогу. Виконання запиту в

іноземній державі. Розгляд запиту іноземного компетентного органу про міжнародну правову допомогу. Порядок виконання запиту (доручення) про міжнародну правову допомогу на території України. Виклик особи, яка перебуває за межами України. Допит за запитом компетентного органу іноземної держави шляхом проведення відео- або телефонної конференції. Розшук, арешт і конфіскація майна. Створення і діяльність спільних слідчих груп. Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція). Порядок підготовки документів та направлення запитів про видачу особи (екстрадицію). Межі кримінальної відповідальності виданої особи. Центральні органи України щодо видачі особи (екстрадиції). Особливості затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення за межами України. Екстрадиційний арешт. Проведення екстрадиційної перевірки. Відмова у видачі особи (екстрадиції). Рішення за запитом про видачу особи (екстрадицію) та їх оскарження. Порядок і умови перейняття кримінального провадження від іноземних держав. Порядок кримінального провадження, що перейняте від іншої держави. Порядок і умови передання кримінального провадження компетентному органу іншої держави. Наслідки передання кримінального провадження компетентному органу іншої держави. Визнання та виконання вироків судів іноземних держав та передача засуджених осіб. Підстави і порядок виконання вироків судів іноземних держав. Виконання вироку суду іноземної держави. Розгляд судом питання про приведення вироку суду іноземної держави у відповідність із законодавством України. Умови передачі засуджених осіб і їх прийняття для відбування покарання. Визнання та виконання вироків міжнародних судових установ. Особливості співробітництва з міжнародним кримінальним судом.

Тема 25. Особливі порядки кримінального провадження.

Види особливих проваджень у кримінальному процесі. Кримінальне провадження на підставі угод. Види угод, їх ініціювання та умови укладання. Зміст угоди про примирення. Зміст угоди про визнання винуватості. Загальний порядок судового провадження на підставі угоди. Вирок на підставі угоди. Наслідки невиконання угоди. Кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Початок кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Відшкодування шкоди потерпілому у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб. Особи, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження. Особливості притягнення до кримінальної відповідальності окремої категорії осіб, їх затримання і обрання запобіжного заходу. Кримінальне провадження щодо неповнолітніх. Обставини, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх. Порядок кримінального провадження щодо неповнолітніх. Особливості проведення процесуальних дій та застосування заходів примусу щодо неповнолітніх підозрюваних, обвинувачених. Порядок застосування до неповнолітнього обвинуваченого примусових заходів виховного характеру. Застосування примусових заходів

виховного характеру до неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності. Особливості досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів виховного характеру. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Підстави для здійснення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Особливості досудового та судового кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Проведення психіатричної експертизи. Обставини що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Особливості кримінального провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю. Охорона державної таємниці під час кримінального провадження. Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні. Місце проведення досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на території дипломатичних представництв, консульських установ, суден України. Відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження. Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного стану.

КРИМІНАЛІСТИКА

Предмет вивчення навчальної дисципліни є закономірності механізму кримінальних правопорушень, виникнення інформації про кримінальне правопорушення і його учасників, а також закономірності збирання, дослідження, оцінки і використання доказів і заснованих на пізнаннях цих закономірностей засобах і методах судового дослідження і запобігання кримінальним правопорушенням.

Навчальна дисципліна складається з наступних тем:

- Тема 1. Загальні положення науки криміналістики
- Тема 2. Методологічні засади криміналістики
- Тема 3. Криміналістична ідентифікація і діагностика
- Тема 4. Загальні положення криміналістичної техніки
- Тема 5. Криміналістична фотографія і відеозйомка
- Тема 6. Криміналістичне дослідження слідів (трасологія, дактилоскопія)
- Тема 7. Криміналістичне дослідження матеріалів, речовин та виробів
- Тема 8. Криміналістичне дослідження зброї, боєприпасів, вибухових речовин і пристроїв та слідів їх застосування (зброезнавство)
- Тема 9. Криміналістичне дослідження документів (документознавство)
- Тема 10. Ідентифікація особи за ознаками зовнішності (габітоскопія)

- Тема 11. Криміналістичне дослідження звукових слідів (фоноскопія)
- Тема 12. Криміналістичне дослідження слідів запаху (одорологія)
- Тема 13. Інформаційно-довідкове забезпечення розслідування кримінальних правопорушень (криміналістична реєстрація)
- Тема 14. Загальні положення криміналістичної тактики
- Тема 15. Криміналістична версія. Організація та планування розслідування
- Тема 16. Тактика огляду
- Тема 17. Тактика обшуку
- Тема 18. Тактика допиту
- Тема 19. Тактика пред'явлення для впізнання
- Тема 20. Тактика слідчого експерименту
- Тема 21. Тактика використання спеціальних знань під час досудового розслідування
- Тема 22. Загальні положення криміналістичної методики
- Тема 23. Розслідування кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи
- Тема 24. Розслідування кримінальних правопорушень проти власності
- Тема 25. Розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи і статевої недоторканості особи

Мета та завдання навчальної дисципліни.

Метою навчальної дисципліни є засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних положень науки криміналістики, оволодіння навичками використання криміналістичної техніки, призначення судових експертиз, проведення слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні, а також методикою розслідування окремих видів кримінальних правопорушень, підслідних слідчим підрозділам Національної поліції.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Криміналістика» є:

- комплексний розгляд теоретичних основ науки криміналістики;
- опанування здобувачами понятійного апарату науки криміналістики;
- вивчення закономірностей, діяльності та механізму кримінального правопорушення;
- набуття вмінь використовувати вищевказані закономірності в діяльності з виявлення, фіксації, вилучення та зберігання доказів;
- ознайомлення здобувачів із сучасними методами збирання і дослідження доказів;
- оволодіння практичними навичками щодо застосування сучасних методів криміналістики в практичній діяльності з розслідування та попередження кримінальних правопорушень.

Компетентності відповідно до освітньої програми «Право» здобувачі вищої освіти бакалавра набувають інтегральну, загальні та фахові компетентності.

1. *Інтегральна компетентність*: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

2. *Загальні компетентності передбачають*: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності, здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології, працювати в команді.

3. *Спеціальні (фахові, предметні) компетентності охоплюють*: здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право; здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності; здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин; здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

4. *Програмні результати навчання*: проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел, давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю, знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права, використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності, працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

Пререквізити: «Юридична логіка», «Юридична деонтологія», «Інформаційні технології», «Теорія держави та права», «Судові та правоохоронні органи України», «Кримінальне право», «Кримінальний процес».

Постреквізити: «Оперативно-розшукова діяльність», «Кримінологія», «Досудове розслідування».

Мова навчання: українська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримувати у науково-педагогічних працівників кафедри криміналістики та судової медицини або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресами: k009@naia.kiev.ua.

Структура навчальної дисципліни:

Тема 1. Загальні положення науки криміналістики

Предмет криміналістики. Розвиток наукових уявлень про предмет криміналістики. Закономірності об'єктивної дійсності, що вивчаються криміналістикою.

Функції та завдання криміналістики на сучасному етапі розвитку суспільства. Загальні, спеціальні та конкретні завдання криміналістики. Роль криміналістики у запобіганні кримінальних правопорушень.

Система криміналістики. Загальна теорія, окремі криміналістичні теорії і вчення. Мова криміналістики, її становлення і розвиток. Криміналістична техніка, тактика і методика розслідування кримінальних правопорушень.

Криміналістика у системі інших наук і її значення в забезпеченні практичної діяльності у протидії кримінальним правопорушенням. Використання положень філософії, логіки, психології, етики та інших суспільних наук у розвитку криміналістичної теорії, розробці засобів і методів слідчої діяльності. Співвідношення криміналістики і природничо-технічних наук. Роль криміналістики в забезпеченні застосування досягнень науково-технічного прогресу в діяльності у протидії кримінальним правопорушенням. Використання криміналістичних знань, засобів і методів у інших галузях людської діяльності.

Тема 2. Методологічні засади криміналістики

Поняття та зміст методології криміналістики. Теорія відображення як методологічна основа формування криміналістичних знань і розробки прийомів та засобів роботи з доказами. Специфіка слідчого пізнання. Функції методології.

Поняття методів криміналістики, їх характеристика. Діалектичний метод пізнання. Використання загальнонаукових методів у криміналістиці. Спеціальні методи криміналістики, їх формування і система. Критерії допустимості спеціальних методів криміналістики в кримінальному судочинстві.

Узагальнення слідчої, судової і експертної практики як джерело розробки криміналістичних засобів, прийомів і методів. Співвідношення методів криміналістики та методів практичної діяльності в розслідуванні кримінальних правопорушень.

Тема 3. Криміналістична ідентифікація і діагностика

Поняття і наукові засади криміналістичної ідентифікації, її значення у слідчій, експертній і судовій діяльності. Завдання криміналістичної ідентифікації. Ознаки криміналістичної ідентифікації.

Види та форми криміналістичної ідентифікації. Ідентифікаційні ознаки і властивості, їх класифікація. Об'єкти і суб'єкти криміналістичної ідентифікації.

Стадії криміналістичної ідентифікації. Методика ідентифікаційних досліджень. Застосування математичних і кібернетичних методів у ідентифікаційних дослідженнях.

Поняття та сутність встановлення групової належності. Об'єкти групофікації. Групофікація як самостійний метод дослідження. Встановлення групової належності як стадія ідентифікації.

Поняття і сутність криміналістичної діагностики. Наукові засади криміналістичної діагностики. Діагностичні завдання та методика їх вирішення. Форми криміналістичної діагностики. Структура процесу

криміналістичної діагностики. Значення криміналістичної діагностики для розслідування кримінальних правопорушень.

Тема 4. Загальні положення криміналістичної техніки

Поняття, завдання і система криміналістичної техніки. Джерела формування та розвитку криміналістичної техніки. Завдання криміналістичної техніки. Класифікація криміналістичних засобів і методів.

Суб'єкти, принципи та правові підстави застосування криміналістичної техніки. Спеціальні технічні засоби криміналістики. Класифікація засобів криміналістичної техніки. Методи криміналістичної техніки. Класифікація техніко-криміналістичних методів.

Критерії допустимості використання технічних засобів і методів роботи з доказами у кримінальному судочинстві. Доказове значення результатів застосування криміналістичної техніки.

Тема 5. Криміналістична фотографія і відеозйомка

Поняття криміналістичної фотографії. Завдання криміналістичної фотографії. Система криміналістичної фотографії. Поняття судово-оперативної (фіксуєючої) фотографії. Типові об'єкти судово-оперативної фотографії. Поняття судово-експертної (дослідницької) фотографії. Типові об'єкти судово-експертної фотографії.

Прийоми судово-оперативної фотографії. Орієнтуєюча зйомка. Оглядова зйомка. Вузлова зйомка. Детальна зйомка. Методи судово-оперативної (фіксуєючої) фотографії. Панорамна фотозйомка. Впізнавальна (сигналетична) фотозйомка. Вимірювальна (масштабна) зйомка. Макрозйомка. Репродукційна фотозйомка.

Методи судово-дослідницької фотографії: мікрофотозйомка; порівняльна зйомка; контрастуюча зйомка; кольороподільна зйомка; зйомка в інфрачервоних променях; зйомка в ультрафіолетових променях; зйомка в рентгенівських променях.

Прийоми та методи криміналістичного відеозапису. Значення відеозапису під час розслідування кримінальних правопорушень. Використання традиційних прийомів судово-оперативної (фіксуєючої) фотографії на місці події (орієнтуєючої, оглядової, вузлової і детальної) для відеофіксації. Зйомка декількома відеокамерами, зйомка прийомами обходу та зйомка різноманітними планами.

Тема 6. Криміналістичне дослідження слідів (трасологія, дактилоскопія)

Поняття трасології, її система та наукові засади. Предмет трасології. Загальне завдання трасології. Спеціальні завдання трасології.

Сліди у широкому та вузькому значеннях. Поняття слідів у трасології та їх класифікація. Механізм слідоутворення. Елементи механізму слідоутворення.

Поняття і характеристика слідів ніг людини і взуття. Класифікація

слідів ніг і взуття. Одиночний слід та доріжка слідів. Вимірювання сліду босої ноги. Вимірювання сліду взуття. Ознаки сліду взуття. Ознаки (елементи) доріжки слідів.

Характеристика слідів знарядь злому та інструментів. Поняття знаряддя злому. Класифікація знарядь злому та інструментів.

Поняття та класифікація транспортних засобів. Класифікація слідів транспортних засобів, їх характеристика. Можливості встановлення конкретного транспортного засобу за слідами шин. Способи фіксації слідів транспортних засобів.

Наукові основи дактилоскопії. Характеристика слідів рук людини. Будова шкіри на долонній поверхні рук людини. Властивості папілярних візерунків. Типи папілярних візерунків. Загальні і окремі ознаки папілярних візерунків.

Методи виявлення потожирових слідів рук: оптичні (візуальні), фізичні, хімічні та фізико-хімічні. Прийоми оптичного методу виявлення потожирових слідів рук: освітлення і огляд поверхні під певним кутом (під косопадаючим освітленням); огляд прозорих предметів на просвіт; застосування різних світлофільтрів; опромінення ультрафіолетовими і інфрачервоними променями. Обробка слідносіїв дактилоскопічними порошками. Застосування фізичних проявників.

Вилучення слідів рук людини. Копіювання слідів рук. Пакування об'єктів зі слідами рук.

Тема 7. Криміналістичне дослідження матеріалів, речовин та виробів

Загальні положення криміналістичного дослідження матеріалів, речовин та виробів як галузі криміналістичної техніки. Елементи матеріальної обстановки як джерело криміналістично значущої інформації. Можливості криміналістичного дослідження елементів матеріальної обстановки. Поняття та класифікація мікрооб'єктів. Можливості дослідження мікрооб'єктів. Основні правила роботи з мікрооб'єктами: виявлення, фіксація, вилучення, пакування. Предмет і завдання криміналістичної експертизи матеріалів, речовин та виробів. Класифікація об'єктів експертизи матеріалів, речовин та виробів. Підготовка об'єктів для проведення експертизи матеріалів, речовин та виробів.

Загальні положення криміналістичного дослідження наркотичних засобів: предмет, об'єкти, правила роботи з наркотичними засобами.

Загальні положення криміналістичного дослідження лакофарбових матеріалів, покриттів та виробів: предмет, об'єкти, правила роботи.

Загальні положення криміналістичного дослідження паливно-мастильних матеріалів: предмет, об'єкти, правила роботи.

Загальні положення криміналістичного дослідження об'єктів біологічного походження: предмет, об'єкти, правила роботи.

Тема 8. Криміналістичне дослідження зброї, боєприпасів, вибухових речовин і пристроїв та слідів їх застосування (зброєзнавство)

Поняття, об'єкти і завдання судової балістики. Наукові основи судової балістики.

Вогнепальна зброя та бойові припаси: поняття, будова, класифікація. Конструктивні ознаки вогнепальної зброї.

Сліди застосування вогнепальної зброї та механізм їх утворення. Сліди від частин зброї на патронах, стріляних гільзах, кулях, клейтухах-контейнерах, шроті, картечі. Сліди пострілу на перешкодах.

Огляд вогнепальної зброї, бойових припасів та слідів їх застосування. Завдання огляду місця події, де при вчиненні кримінального правопорушення застосовувалась вогнепальна зброя. Дані що зазначаються в протоколі огляду щодо вогнепальної зброї, бойових припасів або їх елементів та слідів пострілу на перешкодах. Вилучення вогнепальної зброї, бойових припасів, їх частин та елементів, а також предметів зі слідами їх застосування.

Завдання, що вирішуються експертизою вогнепальної зброї, боєприпасів, вибухових речовин і пристроїв та слідів їх застосування.

Поняття холодної зброї, її класифікація та будова. Клинкова холодна зброя. Неклинкова (ударно-дробильна) холодна зброя. Комбінована холодна зброя. Метальна холодна зброя.

Особливості огляду холодної зброї та слідів її застосування. Опис холодної зброї та конструктивно схожих з нею виробів в протоколі слідчої (розшукової) дії. Упаковка холодної зброї.

Тема 9. Криміналістичне дослідження документів (документознавство)

Поняття документа в криміналістиці, класифікація. Система криміналістичного дослідження документів як галузі криміналістичної техніки. Криміналістичне почеркознавство (криміналістичне дослідження почерку). Криміналістичне авторознавство (криміналістична ідентифікація автора тексту). Техніко-криміналістичне дослідження документів.

Система ідентифікаційних ознак почерку. Загальні ознаки почерку. Окремі ознаки почерку.

Поняття судово-почеркознавчої експертизи. Предмет, об'єкти, завдання судово-почеркознавчої експертизи. Формулювання завдань експерту.

Поняття та сутність криміналістичного авторознавства. Завдання, які вирішують авторознавчі дослідження письмової мови. Об'єкт лінгвістичного дослідження. Вимоги до якості та обсягу порівняльних зразків. Стадії експертного авторознавчого дослідження.

Поняття техніко-криміналістичного дослідження документів. Предмет, завдання та об'єкти техніко-криміналістичного дослідження документів. Види технічної експертизи документів. Експертиза реквізитів документів. Експертиза матеріалів документів.

Види підробки документів та методи їх дослідження. Інтелектуальна підробка документів. Матеріальна підробка документів. Способи повної підробки документів. Способи часткової підробки документів.

Підготовка матеріалів для технічної експертизи документів. Правила поводження з документами-речовими доказами. Пакування матеріалів на експертне дослідження.

Тема 10. Ідентифікація особи за ознаками зовнішності (габітоскопія)

Поняття криміналістичної габітоскопії. Поняття, значення та наукові основи ідентифікації людини за ознаками зовнішності. Предмет габітоскопії. Поняття зовнішнього вигляду людини. Властивості зовнішнього вигляду людини. Види ідентифікації людини за ознаками зовнішності.

Поняття ознаки зовнішності. Криміналістична класифікація ознак зовнішності людини. Власні ознаки зовнішності: загальнофізичні, анатомічні, функціональні (динамічні). Особливі ознаки (прикмети). Супутні ознаки зовнішності людини.

Використання ознак зовнішності людини у розслідуванні кримінальних правопорушень. Джерела одержання відомостей про ознаки зовнішності людини.

Опис зовнішності людини за методом «словесного портрета». Основні правила опису ознак зовнішності за методом словесного портрета.

Можливості фотопортретної експертизи. Об'єкти фотопортретної експертизи. Види фотопортретної експертизи.

Тема 11. Криміналістичне дослідження звукових слідів (фоноскопія)

Можливості і завдання використання засобів та методів акустики у практиці протидії кримінальним правопорушенням. Наукові засади криміналістичного дослідження звукових слідів. Завдання, об'єкти та суб'єкти фоноскопичного дослідження.

Ідентифікація особи за голосом (фоноскопична експертиза): сутність, завдання, що вирішуються (включаючи діагностичні), особливості підготовки матеріалів для призначення експертизи. Етапи і методи фоноскопичного дослідження. Аудитивний аналіз голосу і мовлення. Лінгвістичний аналіз мовлення. Інструментальний акустичний аналіз фонограм.

Експертиза засобів і матеріалів звуко-відеозапису: сутність, характеристика ідентифікаційних і діагностичних питань, що вирішуються нею, підготовка матеріалів для проведення.

Оцінка результатів криміналістичного дослідження звукових слідів та їх використання у розслідуванні кримінальних правопорушень.

Тема 12. Криміналістичне дослідження слідів запаху (одорологія)

Поняття і наукові засади криміналістичної одорології. Завдання і можливості використання запахових слідів людини у розслідуванні кримінальних правопорушень. Поняття, властивості та класифікація слідів запаху.

Використання одорологічної інформації під час розслідування кримінальних правопорушень. Значення запахових слідів для розслідування кримінальних правопорушень. Засоби та методи консервації запаху людини. Застосування службово-розшукових собак для розшуку і встановлення підозрюваних.

Перспективи розвитку судової одорології. Проблеми одорологічної експертизи.

Тема 13. Інформаційно-довідкове забезпечення розслідування кримінальних правопорушень (криміналістична реєстрація)

Криміналістична реєстрація: поняття, джерела, форми накопичення інформації та види обліків. Поняття інформаційно-довідкового забезпечення розслідування кримінальних правопорушень. Поняття криміналістичних обліків. Джерела формування криміналістичних обліків. Форми концентрації інформації у криміналістичних обліках. Види криміналістичних обліків.

Особливості функціонування криміналістичних обліків. Рівні криміналістичних обліків Експертної служби МВС України. Призначення оперативно-пошукових колекцій. Формування оперативно-пошукових колекцій. Призначення інформаційно-довідкових колекцій. Формування інформаційно-довідкових колекцій.

Допоміжні інформаційні системи, що використовуються правоохоронними органами.

Тема 14. Загальні положення криміналістичної тактики

Предмет, завдання, джерела та засоби криміналістичної тактики. Структура криміналістичної тактики. Роль криміналістичної тактики в розслідуванні і попередженні кримінальних правопорушень.

Тактика слідчих (розшукових) дій. Поняття та класифікація слідчих (розшукових) дій. Етапи слідчих (розшукових) дій.

Поняття та сутність тактичних прийомів, тактичних комбінацій, тактичних операцій. Вимоги до тактичних прийомів. Джерела тактичних прийомів. Класифікація тактичних прийомів. Основні види тактичних комбінацій.

Поняття та зміст слідчої ситуації, тактичного рішення слідчого, тактичного ризику. Чинники, що впливають на формування слідчої ситуації. Класифікація слідчих ситуацій. Процес прийняття тактичного рішення. Умови, що визначають прийняття і реалізацію тактичних рішень.

Тема 15. Криміналістична версія. Організація та планування розслідування

Поняття, значення і сутність криміналістичної версії, класифікація криміналістичних версій. Вимоги до криміналістичної версії.

Стадії, методи побудови та перевірки версій. Отримання вихідної інформації. Формування версій. Перевірка криміналістичних версій.

Зміст організації розслідування, його принципи та рівні реалізації. Завдання організації розслідування кримінальних правопорушень.

Зміст планування розслідування, вимоги до різних видів планів. Завдання планування розслідування. Принципи планування розслідування. Рівні планування розслідування. Допоміжні документи, які полегшують планування і облік проведеної роботи.

Тема 16. Тактика огляду

Поняття, завдання та принципи огляду.

Види огляду, їх характеристика. Огляд місця події. Огляд місцевості, приміщення, речей і документів, комп'ютерних даних. Огляд житла чи іншого володіння особи. Огляд трупа. Огляд тіла живої людини (освідування особи).

Загальні засади проведення огляду. Фактична підстава проведення огляду. Правова підстава проведення огляду. Проведення огляду у нічний час.

Огляд місця події. Етапи, стадії та методи огляду місця події. Підготовчий етап огляду місця події. Робочий етап огляду місця події. Заключний етап огляду місця події.

Фіксація ходу і результатів огляду. Криміналістичні рекомендації щодо складання описової частини протоколу огляду. Додатки до протоколу огляду.

Особливості огляду трупа. Участь спеціаліста в огляді трупа. Значення і використання даних огляду трупа для встановлення особистості померлого та з'ясування інших обставин розслідуваного кримінального правопорушення. Огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією.

Мета і правила огляду речей та документів. Особливості огляду документів. Правила вилучення документів під час огляду.

Питання, що вирішуються при огляді приміщень і ділянок місцевості.

Поняття та сутність освідування особи. Мета і правила освідування особи.

Організаційно-тактичні аспекти проведення огляду при особливому режимі досудового розслідування.

Тема 17. Тактика обшуку

Поняття, завдання, види обшуку. Мета проведення обшуку. Правові та фактичні підстави проведення обшуку.

Підготовка до проведення обшуку. План проведення обшуку. Об'єкти пошуку. Об'єкти обшуку. Час проведення обшуку. Учасники обшуку. Технічні засоби пошуку.

Етапи та тактичні особливості проведення обшуку. Попередній етап. Оглядовий етап. Детальний етап. Тактичні прийоми обшуку. Психологічні та етичні засади проведення обшуку.

Особливості тактики обшуку в приміщенні і на місцевості. Види тайників і прийоми їх виявлення. Особистий обшук.

Фіксація результатів обшуку. Застосування фотозйомки та відеозапису під час обшуку.

Організаційно-тактичні аспекти проведення обшуку при особливому режимі досудового розслідування.

Тема 18. Тактика допиту

Поняття, сутність, значення, види та принципи допиту. Предмет допиту. Первинний і додатковий допит. Поняття і межі допустимості психологічного впливу на допитуваного. Етика допиту.

Поняття, сутність та завдання одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб.

Підготовка до допиту. Збирання вихідних даних. Тактичне забезпечення допиту. Вибір часу і місця допиту. Визначення способу виклику на допит. Технічне забезпечення допиту. План допиту.

Загальні положення тактики допиту. Стадії робочого етапу допиту. Встановлення психологічного контакту. Прийоми встановлення психологічного контакту з допитуваним. Вільна розповідь. Постановка запитань. Ознайомлення допитуваного з протоколом і записом показань. Вибір тактики допиту.

Фіксація ходу та результатів допиту. Протокол допиту. Фіксація допиту за допомогою технічних засобів.

Тактика допиту постраждалих внаслідок воєнних кримінальних правопорушень.

Тема 19. Тактика пред'явлення для впізнання

Поняття, мета, сутність та види пред'явлення для впізнання. Впізнання особи в умовах безпосереднього візуального та аудіоспостереження. Впізнання особи в умовах поза візуального та аудіоспостереження. Впізнання особи за фотознімками, матеріалами відеозапису. Проведення впізнання у режимі відеоконференції при трансляції з іншого приміщення. Впізнання особи за зовнішніми ознаками. Впізнання особи за функціональними ознаками.

Підстави та умови пред'явлення для впізнання.

Підготовка до пред'явлення для впізнання. Попередній допит суб'єкта впізнання. Підбір об'єктів, серед яких необхідно провести впізнання. Визначення місця і умов пред'явлення для впізнання. Визначення учасників пред'явлення для впізнання. Науково-технічні засоби, що використовуються під час пред'явлення для впізнання.

Особливості організації робочого етапу окремих видів пред'явлення для впізнання. Пред'явлення для впізнання особи. Пред'явлення трупа для впізнання. Пред'явлення речей для впізнання.

Фіксація ходу та результатів пред'явлення для впізнання. Додатки до протоколу пред'явлення для впізнання.

Тема 20. Тактика слідчого експерименту

Поняття, зміст та мета слідчого експерименту. Види слідчого експерименту. Умови проведення слідчого експерименту. Учасники слідчого експерименту. Повторний експеримент. Додатковий експеримент.

Підготовка до слідчого експерименту. Визначення мети, виду і конкретних завдань слідчого експерименту. Повторний допит особи, показання якої будуть перевірятися. Визначення змісту та умов проведення слідчого експерименту. Забезпечення можливості проведення слідчого експерименту. Визначення кола осіб-учасників слідчого експерименту. Визначення та підготовка необхідних техніко-криміналістичних та спеціальних засобів, транспорту для проведення слідчого експерименту.

Фіксація ходу і результатів слідчого експерименту. Фіксація слідчого експерименту за допомогою фотозйомки, відеозйомки, звукозапису.

Тема 21. Тактика використання спеціальних знань під час досудового розслідування

Поняття судової експертизи. Підготовка до проведення експертизи. Визначення виду, мети і об'єму дослідження. Формулювання експертного завдання. Особливості призначення додаткової, повторної, комісійної і комплексної експертиз. Вибір експерта (експертного закладу). Особливості проведення експертизи поза експертним закладом. Оцінка висновку експерта та використання отриманих даних у розслідуванні та запобіганні кримінальним правопорушенням.

Поняття та види зразків для порівняльного дослідження. Умови отримання зразків та їх зберігання. Критерії їх допустимості. Примусове отримання зразків. Процесуальне оформлення отримання зразків для експертизи.

Тема 22. Загальні положення криміналістичної методики

Поняття та сутність криміналістичної методики. Криміналістична методика як розділ науки. Принципи криміналістичної методики. Джерела формування й розвитку криміналістичної методики.

Класифікація та структура окремої методики розслідування кримінальних правопорушень. Етапи розслідування та їх характеристика.

Поняття та зміст криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень. Практична значущість криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень. Виявлення кореляційних зв'язків елементів криміналістичної характеристики певного виду кримінальних

правопорушень як умова її інформаційного і методичного значення для розслідування кримінальних правопорушень.

Тема 23. Розслідування кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи

Криміналістична характеристика вбивств та заподіяння тілесних ушкоджень. Спосіб учинення. Спосіб приховування. Час та місце вчинення. Типова «слідова картина». Особа злочинця. Особа потерпілого.

Початковий етап розслідування вбивств та заподіяння тілесних ушкоджень. Завдання розслідування. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування. Система першочергових слідчих (розшукових) дій та інших заходів. Типові версії під час розслідування вбивств та заподіяння тілесних ушкоджень.

Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування вбивств та заподіяння тілесних ушкоджень. Огляд місця події і трупа. Допит свідків та потерпілих. Допит підозрюваних. Призначення судових експертиз.

Тема 24. Розслідування кримінальних правопорушень проти власності

Криміналістична характеристика крадіжок, грабежів та розбоїв. Спосіб учинення. Типова «слідова картина». Особа злочинця. Особа потерпілого. Типовий час учинення.

Початковий етап розслідування крадіжок, грабежів та розбоїв. Завдання розслідування. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування. Система першочергових слідчих (розшукових) дій та інших заходів. Типові версії під час розслідування крадіжок, грабежів та розбоїв.

Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування крадіжок, грабежів та розбоїв. Огляд місця події. Допит потерпілих. Допит підозрюваних. Призначення судових експертиз.

Тема 25. Розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи і статевої недоторканості особи

Криміналістична характеристика зґвалтувань. Спосіб учинення зґвалтування. Місце вчинення зґвалтування. Типова «слідова картина». Особа злочинця. Особа потерпілого.

Початковий етап розслідування зґвалтувань. Завдання розслідування. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування. Система першочергових слідчих (розшукових) дій та інших заходів. Типові версії під час розслідування зґвалтування.

Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування зґвалтувань. Огляд місця події. Допит потерпілих. Допит підозрюваних. Призначення судових експертиз.

2. ВИМОГИ ЩОДО РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни **«Кримінальне право»** здобувачі вищої освіти повинні *знати*:

- основні поняття кримінального права;
- елементи та ознаки окремих складів кримінальних правопорушень;
- теоретичні основи та правила кваліфікації кримінальних правопорушень;
- особливості кваліфікації окремих видів кримінальних правопорушень;
- ознаки відмежування суміжних складів кримінальних правопорушень;
- основні положення слідчої та судової практики щодо особливостей кваліфікації окремих видів кримінальних правопорушень.

Вміти:

- кваліфікувати окремі види кримінальних правопорушень;
- правильно застосовувати кримінально-правові норми в процесі кваліфікації кримінальних правопорушень;
- встановлювати причини і умови, які сприяли вчиненню кримінальних правопорушень та правопорушень;
- розмежовувати адміністративні правопорушення від кримінальних правопорушень;
- розмежовувати суміжні кримінально-правові посягання за відповідними ознаками складу кримінальні правопорушення;
- використовувати понятійно-категоріальний апарат кримінального права для вирішення правових проблем у різних сферах суспільного життя;
- застосувати теоретичні та практичні знання щодо особливостей кваліфікації окремих видів кримінальних правопорушень для високопрофесійного виконання службових обов'язків працівників Національної поліції, в процесі правозастосовної діяльності.

У результаті вивчення навчальної **«Кримінальний процес»** здобувачі вищої освіти повинні оволодіти програмними компетентностями (інтегральні, загальні, фахові) відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти та *знати*:

- теорію кримінального процесу;
- кримінальне процесуальне законодавство та практику його застосування органами розслідування, прокуратури та судом;
- фактори, що визначають та впливають на діяльність органів досудового розслідування;
- засоби кримінального процесуального регулювання діяльності органів досудового розслідування, прокуратури та суду;
- теорію прийняття процесуальних рішень, їх структуру, системні якості і функціональне призначення в діяльності слідчого, дізнавача з розслідування кримінальних правопорушень.

Вміти:

- застосовувати сучасні методи дослідження і аналіз проблемних питань, що виникають під час кримінального провадження;

- правильно тлумачити та аналізувати норми кримінального процесуального законодавства та інші нормативно-правові акти, що регулюють відносини у сфері судочинства, діяльність органів досудового розслідування і прокуратури;

- розмежовувати стадії кримінального провадження та знати їхні особливості,

- всебічно і повно аналізувати завдання кримінального процесуального законодавства;

- орієнтуватися в судовій практиці з кримінальних проваджень;

- аналізувати та застосовувати знання теоретичних питань для виконання практичних завдань;

- обґрунтовувати та обстоювати свою правову позицію;

- складати процесуальні акти у кримінальному провадженні;

- самостійно поглиблювати свої знання, правильно визначати, обґрунтовувати і відстоювати свою правову позицію;

- використовувати навички творчого мислення та самоудосконалювати власний професійний рівень;

У результаті вивчення навчальної дисципліни **«Криміналістика»** здобувачі вищої освіти повинні *знати*:

- предмет криміналістики, місце криміналістики в системі юридичних наук;

- систему криміналістики, характеристику складових елементів системи криміналістики;

- закономірності об'єктивної дійсності, що вивчаються криміналістикою;

- завдання криміналістики на сучасному етапі розвитку суспільства;

- поняття, сутність та класифікацію методів криміналістики, критерії допустимості спеціальних методів криміналістики в кримінальному судочинстві;

- поняття криміналістичної ідентифікації, її значення у слідчій, експертній і судовій діяльності, наукові засади криміналістичної ідентифікації;

- поняття та класифікацію ідентифікаційних ознак, вимоги до них;

- поняття і сутність ідентифікаційного поля та ідентифікаційного періоду;

- види та форми криміналістичної ідентифікації, об'єкти і суб'єкти криміналістичної ідентифікації;

- поняття, сутність і наукові засади криміналістичної діагностики;

- поняття, завдання та джерела криміналістичної техніки, правові, організаційні, етичні і тактичні засади використання техніко-криміналістичних засобів;

- особливості застосування судової фотографії для фіксації окремих об'єктів: місця події, трупа, речових доказів, живих осіб;

- особливості застосування судового відеозапису, його види, методи, прийоми і засоби;

- предмет, систему і завдання трасології, наукові засади трасології;

- види та характеристику слідів людини, транспортних засобів, знарядь злочину і інструментів;
- поняття судової балістики, її наукові засади, види та характеристику об'єктів балістичного дослідження;
- поняття, види та наукові засади криміналістичного дослідження документів;
- поняття письма, письмової мови та почерку, ознаки письмової мови і почерку, їх класифікацію та ідентифікаційне значення;
- види підробки документів, ознаки зміни тексту документу та способи їх виявлення;
- правила поводження з предметами та документами, що є речовими доказами;
- метод словесного портрету, загальні вимоги та методика його складання;
- поняття, завдання, значення і види використання спеціальних знань у кримінальному судочинстві;
- поняття, сутність та види судових експертиз, систему судово-експертних закладів України;
- поняття і види зразків для порівняльного дослідження, вимоги до них, правила і тактика отримання зразків;
- поняття криміналістичної тактики, її систему та завдання, взаємозв'язок криміналістичної тактики з криміналістичною технікою і методикою;
- поняття та класифікацію криміналістичних версій, етапи їх побудови та перевірки;
- поняття і сутність планування розслідування, принципи планування розслідування, особливості окремих видів планування розслідування;
- поняття, сутність і види тактичних операцій (комбінацій), їх значення і використання у розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень;
- поняття та сутність тактичного рішення слідчого, умови, що визначають прийняття і реалізацію тактичних рішень;
- поняття, сутність та види слідчих ситуацій, компоненти слідчих ситуацій;
- тактичні особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій;
- поняття, сутність і завдання криміналістичної методики, принципи та джерела криміналістичної методики;
- структуру видової методики розслідування кримінальних правопорушень;
- поняття, сутність та елементи криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень;
- поняття, принципи та форми взаємодії слідчих і оперативних підрозділів;
- особливості розслідування окремих видів кримінальних правопорушень.

Вміти:

- аналізувати і оцінювати первинну інформацію, яка містить ознаки кримінального правопорушення;
- використовувати техніко-криміналістичні засоби для виявлення, фіксації та вилучення слідів, інших речових доказів, фіксації ходу та результатів слідчих (розшукових) дій;
- кваліфіковано готувати і призначати різні види криміналістичних та інших експертиз;
- використовувати при розслідуванні кримінальних правопорушень дані криміналістичних обліків;
- формулювати версії і визначати напрямки розслідування кримінальних правопорушень, планувати проведення слідчих (розшукових) дій;
- тактично кваліфіковано проводити слідчі (розшукові) дії;
- ефективно взаємодіяти з правоохоронними органами при розслідуванні кримінальних правопорушень;
- оцінювати слідчі ситуації та приймати оптимальні тактичні рішення при розслідуванні окремих видів кримінальних правопорушень;
- приймати рішення, спрямовані на попередження кримінальних правопорушень за матеріалами розслідування конкретного кримінального провадження.

3. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЇ

Атестація – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти після завершення навчання фахівців за ступенем вищої освіти бакалавра за спеціальністю «Право» (081) галузі знань «Право» (08).

Атестація здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра Національної академії внутрішніх справ (далі-Академія) здійснюється відповідно до Законів України «Про вищу освіту» та «Про освіту», стандартів вищої освіти, інших нормативних актів України з питань освіти, Статуту Національної академії внутрішніх справ.

Атестація здобувачів вищої освіти в Академії проводиться за акредитованими спеціальностями та завершується врученням документів про вищу освіту. Детальний опис та проведення атестації прописано у «Положенні про екзаменаційну комісію в Національній академії внутрішніх справ».

До проходження атестації допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі вимоги навчального плану.

У випадку неявки здобувача вищої освіти на засідання екзаменаційної комісії з поважних причин, підтверджених відповідними документами, для складання однієї навчальної дисципліни за рішенням Голови екзаменаційної

комісії, атестація може бути перенесена на іншу дату, але в межах затвердженого розкладу роботи екзаменаційної комісії.

Тривалість атестації не повинна перевищувати 6 академічних годин на день для однієї групи.

Кількість екзаменаційних білетів для усного екзамену перевищує кількість осіб, що навчаються у навчальній групі не менше, ніж на 5.

За структурою екзаменаційний білет містить два питання теоретичних – почергово на вибір із кожної навчальної дисципліни, яка винесена на атестацію, а також третє – практичне (ситуативне) завдання.

Результати атестації оцінюються з урахуванням відповідей на теоретичні питання а також виконання практичного завдання, шляхом демонстрації здобувачами ступеня вищої освіти практичних вмінь та навичок під час проходження «поліцейського квесту».

Під час атестації здобувач вищої освіти представляється членам комісії, самостійно бере білет, спеціальний аркуш усної відповіді та готується до відповіді. Час для підготовки – до 20 хвилин. На спеціальному аркуші усної відповіді здобувачу вищої освіти необхідно написати прізвище та ініціали здобувача вищої освіти, який проходить атестацію, номер білету, відповіді на питання та після завершення написання відповіді поставити особистий підпис. Після підготовки здобувач вищої освіти в усній формі дає відповіді на теоретичні питання, що містяться в білеті. По завершенню відповіді на теоретичні питання спеціальний аркуш усної відповіді із записами передається секретарю екзаменаційної комісії.

Обов'язковою складовою оцінювання знань та практичних навичок здобувачів вищої освіти є проходження «поліцейського квесту» на навчально-тренувальному комплексі (полігоні) Академії. Головною метою «поліцейського квесту» є комплексна перевірка здобутих під час навчання теоретичних знань, а також їхнього уміння використовувати їх у майбутній професійній діяльності завдяки практичним навичкам, здобутим під час навчання в умовах максимально наближених до повсякденної професійної діяльності.

Проведення «поліцейського квесту» полягає в послідовному виконанні здобувачами вищої освіти заздалегідь підготовлених завдань в умовах максимально наближених до практичної роботи щодо розслідування кримінальних правопорушень, порядку взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України; проведення слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних дій; складання кримінальних процесуальних документів та прийняття рішень відповідно до висунутих версій тощо.

Під час проведення «поліцейського квесту» здобувачі вищої освіти зобов'язані продемонструвати вміння: аналізувати та оцінювати інформацію, що міститься в заявах, повідомленнях про вчинене кримінальне правопорушення; правильно застосовувати норми законодавства України, що регулюють порядок здійснення досудового розслідування та забезпечення прав, свобод і законних інтересів учасників кримінального провадження;

самостійно приймати процесуальні рішення, проводити слідчі (розшукові) дії або інші процесуальні дії під час досудового розслідування; забезпечувати взаємодію слідчого, дізнавача з оперативними та іншими підрозділами Національної поліції України; складати кримінальні процесуальні документи; використовувати практичні навички, здобуті під час навчання; застосувати креативне мислення в умовах змодельованих ситуацій.

Проходження здобувачами вищої освіти «поліцейського квесту» дозволяє здійснити перевірку, узагальнення, систематизацію знань, умінь та навичок, і в такий спосіб забезпечує їх якісну практичну професійну підготовку.

«Поліцейський квест» відбувається в межах визначених етапів (частин):

- підготовчий;
- основний;
- заключний етап.

На *підготовчому етапі* комісія розподіляє навчальну групу на декілька підгруп, які отримують заздалегідь підготовлені ситуативні завдання. Відповідно до зазначених завдань здобувачам вищої освіти необхідно проаналізувати та оцінити змодельовану ситуацію, чітко визначити норми законодавства України, які можуть бути застосовані, коло учасників та процесуальний порядок виконання поставлених завдань.

Основний етап. Після отримання ситуативного завдання підгрупа в умовах навчально-тренувального комплексу (полігону) Академії відповідно до визначеного процесуального статусу та виду кримінального правопорушення, демонструють свої вміння самостійно приймати рішення.

Під час проведення основного етапу члени комісії можуть задавати питання його учасникам.

Заключний етап включає в себе оцінювання членами комісії результатів проходження здобувачами вищої освіти «поліцейського квесту».

Заключним етапом атестації є підведення підсумку, шляхом оцінювання членами комісії відповідей на два теоретичних питання та демонстрації практичних умінь та навичок під час виконання практичного завдання.

Оцінку за відповіді на питання білету виставляє кожен член комісії.

Підсумкова оцінка атестації визначається як середня з оцінок за кожен вид екзаменаційних завдань (якщо інше не визначене програмою екзамену).

Рішення екзаменаційної комісії про оцінку знань, виявлених при складанні екзамену приймається на закритому засіданні комісії, відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, які брали участь в її засіданні. За однакової кількості голосів голос Голови екзаменаційної комісії є вирішальним.

Якщо відповідь здобувача вищої освіти на екзамені не відповідає вимогам рівня атестації екзаменаційна комісія ухвалює рішення про те, що здобувач не пройшов атестацію і у протоколі засідання екзаменаційної комісії йому проставляється оцінка «незадовільно» (0-59 балів (FX, F)).

У випадку, якщо здобувач не з'явився на засідання екзаменаційної комісії для складання атестації, у протоколі зазначається, що він «неатестований у зв'язку із неприбуттям» на засіданні.

Результати атестації здобувачів вищої освіти оголошуються Головою екзаменаційної комісії. Присутність здобувачів на оголошенні результатів атестації є обов'язковою.

Здобувачі вищої освіти, які запізнилися на атестацію, письмово звертаються до Голови екзаменаційної комісії про можливість складання атестації у день атестації чи наступного дня (за умови роботи цієї ж комісії). Рішення про можливість складання екзамену приймається Головою.

Отримання здобувачем вищої освіти незадовільної оцінки не позбавляє його права продовжувати складання екзаменів з інших дисциплін.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Екзаменаційні білети охоплюють зміст програм навчальних дисциплін «Кримінальне право», «Кримінальний процес» та «Криміналістика», що забезпечує можливість перевірки всіх рівнів компетентностей здобувачів вищої освіти під час проведення комплексного екзамену.

Теоретичні питання забезпечують виявлення фундаментальності, міждисциплінарності отриманих знань, рівень оволодіння основними поняттями, уміння використовувати категоріальний апарат, глибину розуміння проблеми. Практичне завдання (задача) забезпечує виявлення уміння вирішувати типові завдання, що можуть виникати під час професійної діяльності, здатність логічно пояснювати і аргументовано доводити власну точку зору, можливості аналітичного міркування, вміння робити порівняння та висновки.

Індивідуальна оцінка здобувача вищої освіти виводиться із оцінок за кожне питання білету і визначається з урахуванням повноти розкриття питання, логіки викладення, культури мови, вміння доводити думку та відстоювати власні позиції, впевненості та переконливості, аналітичного міркування, вміння робити порівняння та висновки.

За структурою екзаменаційний білет містить теоретичну частину (оцінювання знань - до 75 % балів) і практичну частину (оцінювання розуміння, здатностей, умінь тощо - до 25 % балів).

Оцінка за виконання ситуативного завдання здобувачами вищої освіти здійснюється за наступними критеріями:

- вміння аналізувати та оцінювати інформацію про кримінальне правопорушення;
- здатність правильно приймати процесуальні рішення та застосовувати норми законодавства;
- вміння впевнено продемонструвати алгоритм дій;
- наявність достатніх навичок складання процесуальних документів.

Особиста оцінка за кожне питання білету визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» у відповідності з

«Положенням про організацію освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ» та оголошуються в день їх проведення після оформлення протоколу засідання екзаменаційної комісії.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

<i>Рівень компетентності та критерії оцінювання</i>	<i>Кількість набраних балів</i>	<i>Оцінка за шкалою ECTS</i>	<i>Оцінка за національною шкалою</i>
<i>Високий (творчий):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив глибокі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно послідовно дав відповіді на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач та аналізувати достовірність одержаних результатів, допускаючи деякі неточності.	90-100	A	відмінно
<i>Достатній (конструктивно-варіативний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив міцні знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, аргументовано дав відповіді на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, допускаючи неточності і несуттєві помилки.	85-89	B	добре
<i>Достатній (конструктивний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив достатні знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що	75-84	C	добре

міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, дав відповіді на поставлені питання, які, однак, містять певні (неістотні) неточності, достатні вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.			
<i>Середній (репродуктивний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив посередні знання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, дав мало аргументовані відповіді на поставлені питання, які містять істотні неточності, слабкі вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язуванні практичних задач.	66-4	D	незадовільно
<i>Достатній (репродуктивний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив слабкі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, дав неточні або мало аргументовані відповіді на поставлені питання, з порушенням послідовності викладення, слабкі вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, допускаючи суттєві помилки.	60-65	E	задовільно
<i>Низький (рецептивно-продуктивний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив незнання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що	35-59	Fx	незадовільно

міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, допустив істотні помилки у відповідях на поставлені питання, виявив невміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач (здобувач вищої освіти має право на повторний підсумковий контроль).			
<i>Низький (непродуктивний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив незнання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, допустив істотні помилки у відповідях на поставлені питання, виявив невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень (здобувач вищої освіти обов'язково повинен повторно вивчити навчальну дисципліну).	1-34	F	незадовільно

5. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА ЕКЗАМЕН

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

1. Поняття, предмет, метод кримінального права України. Конституція України як концептуальне джерело кримінального права.
2. Підстави кримінальної відповідальності.
3. Закон про кримінальну відповідальність: поняття, структура.
4. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі. Указ Президента України від 10 червня 1997 р. № 503/97 «Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності».
5. Кримінально-правова норма: поняття, структура. Види диспозицій та санкцій кримінально-правових норм.
6. Кримінальне правопорушення: поняття, ознаки та зміст.
7. Склад кримінального правопорушення: поняття, елементи та

ознаки.

8. Функції складу кримінального правопорушення.
9. Види складів кримінальних правопорушень.
10. Об'єкт кримінального правопорушення: поняття, ознаки. Класифікація об'єктів кримінального правопорушення.
11. Поняття, ознаки та значення об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.
12. Суспільно небезпечне діяння як ознака об'єктивної сторони.
13. Суспільно небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони.
14. Факультативні ознаки об'єктивної сторони.
15. Суб'єкт кримінального правопорушення: поняття, ознаки.
16. Осудність як ознака суб'єкта кримінального правопорушення.
17. Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення та його види.
18. Поняття, ознаки та значення суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.
19. Вина як основна ознака суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення і її значення для кримінальної відповідальності.
20. Поняття та види умислу. Різновиди умислу, що вироблені кримінально-правовою теорією та судовою практикою.
21. Стадії вчинення кримінального правопорушення: поняття, види.
22. Поняття співучасті та її ознаки.
23. Спеціальні питання відповідальності співучасників.
24. Множинність кримінальних правопорушень: поняття та види. Відмінність множинності кримінальних правопорушень від одиничних кримінальних правопорушень. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 р. № 7 «Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки».
25. Необхідна оборона: поняття та умови правомірності.
26. Умови правомірності крайньої необхідності. Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони.
27. Поняття виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.
28. Звільнення від кримінальної відповідальності: поняття та види. Підстави та порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 12 «Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності».
29. Конституційні положення щодо амністії, відмінність від помилування. Закон України «Про застосування амністії в Україні» від 1 жовтня 1996 року. Конституційні положення щодо помилування. Положення про порядок здійснення помилування (затверджене Указом Президента України від 21 квітня 2015 р. № 223/2015)
30. Примусові заходи виховного характеру: поняття та види, порядок застосування. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 травня

2006 р. № 2 «Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру».

31. Державна зрада (ст. 111 КК). Відмінність від шпигунства.

32. Умисне вбивство (ч. 1 ст. 115 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. № 2 «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи».

33. Умисне вбивство за обтяжуючих обставин (ч. 2 ст. 115 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. № 2 «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи».

34. Умисні вбивства за пом'якшуючих обставин (ст. ст. 116, 117, 118 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. № 2 «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи».

35. Умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК). Відмінність умисного тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого, від умисного вбивства. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. № 2 «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи».

36. Домашнє насильство (ст. 126-1 КК). Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 7 грудня 2017 р.

37. Каткування (ст. 127 КК). Конвенція ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання (ратифікована Україною 26 січня 1987 р.).

38. Торгівля людьми (ст. 149 КК).

39. Згвалтування (ст. 152 КК). Відмінність від сексуального насильства.

40. Крадіжка (ст. 185 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».

41. Розбій (ст. 187 КК). Відмінність від грабежу та бандитизму. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».

42. Вимагання (ст. 189 КК). Відмінність від розбою. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».

43. Шахрайство (ст. 190 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».

44. Незаконне полювання (ст. 248 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 10 грудня 2004 р. № 17 «Про судову практику у справах про злочини та інші порушення проти довкілля».

45. Бандитизм (ст. 257 КК). Відмінність від створення, керівництва злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь в ній. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 13 «Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями».

46. Терористичний акт (ст. 258 КК). Закон України «Про боротьбу з тероризмом» від 20 березня 2003 р.

47. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 3 «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами».

48. Порухення вимог законодавства про охорону праці (ст. 271 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 12 червня 2009 року № 7 «Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини проти безпеки виробництва».

49. Незаконне заволодіння транспортним засобом (ст. 289 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 14 «Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті».

50. Хуліганство (ст. 296 КК). Відмінність від групового порушення громадського порядку та від масових заворушень. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 22 грудня 2006 р. № 10 «Про судову практику в справах про хуліганство».

51. Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність (ст. 304 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27 лютого 2004 р. № 2 «Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність».

52. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 4 «Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів».

53. Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань (ст. 355 КК). Відмінність від вимагання. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».

54. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК).

55. Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою (ст. 371 КК). Конституційні положення щодо захисту свободи та особистої недоторканності людини.

56. Дезертирство (ст. 408 КК). Відмінність від самовільного залишення військової частини або місця служби.

57. Найманство (ст. 447 КК). Міжнародна конвенція про боротьбу з вербуванням, використанням, фінансуванням і навчанням найманців (ратифікована Україною 14 липня 1993 р.).

58. Колабораційна діяльність (111-1 КК України).

59. Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної

допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги (201-2 КК України).

60. Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників (436-2 КК України).

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

1. Кримінальне процесуальне право і його місце в системі інших галузей права.
2. Поняття, завдання та загальна характеристика стадій кримінального процесу.
3. Джерела кримінального процесуального права України.
4. Поняття кримінального процесуального закону та його значення.
5. Чинність кримінального процесуального закону у просторі, часі і щодо осіб.
6. Поняття, значення та система засад кримінального провадження.
7. Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність.
8. Недоторканність житла чи іншого володіння особи.
9. Презумпція невинуватості.
10. Забезпечення права на захист.
11. Гласність і відкритість судового провадження та його повного фіксування технічними засобами судового засідання і процесуальних дій.
12. Суд, суддя та слідчий суддя в кримінальному процесі.
13. Прокурор у кримінальному процесі та його процесуальне становище у різних стадіях кримінального процесу.
14. Органи досудового розслідування та їх компетенція.
15. Підозрюваний та обвинувачений їх права та обов'язки.
16. Потерпілий як учасник кримінального процесу.
17. Захисник і його процесуальне становище.
18. Представники потерпілого, їх права та обов'язки.
19. Законні представники потерпілого, їх права та обов'язки.
20. Представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження.
21. Експерт і спеціаліст у кримінальному провадженні, відмінність в їхньому процесуальному становищі.
22. Свідок, його права та обов'язки. Особи, які не можуть бути допитані як свідки.
23. Елементи кримінально-процесуального доказування.
24. Предмет, межі і суб'єкти доказування у кримінальному провадженні.
25. Поняття доказів, та їх класифікація.
26. Належність, достовірність, достатність і допустимість доказів.
27. Показання свідків і потерпілих.
28. Речові докази, строки і порядок їх зберігання.

29. Документи, як джерела доказів.
30. Висновок експерта і його доказове значення.
31. Підстави і порядок пред'явлення цивільного позову.
32. Поняття, значення, види і правила обчислення процесуальних строків.
33. Процесуальні витрати, їх поняття, види і значення.
34. Поняття заходів забезпечення кримінального провадження та їх види.
35. Виклик слідчим, прокурором, судовий виклик і привід.
36. Порядок вирішення питання про накладення грошового стягнення.
37. Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом, порядок та строки тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом.
38. Відсторонення від посади: порядок застосування та строки.
39. Тимчасовий доступ до речей і документів.
40. Тимчасове вилучення майна: підстави та процесуальний порядок проведення.
41. Арешт майна. Підстави для арешту майна. Мета арешту майна. Клопотання про арешт майна та його розгляд.
42. Особисте зобов'язання.
43. Особиста порука.
44. Домашній арешт.
45. Застава, визначення її розміру та порядок внесення.
46. Застосування електронних засобів контролю.
47. Тримання під вартою як запобіжний захід. Підстави та процесуальний порядок тримання особи під вартою.
48. Затримання особи без ухвали слідчого судді, суду. Строки затримання.
49. Дізнання і досудове слідство, як форми досудового розслідування.
50. Особливості розслідування кримінальних проступків.
51. Початок та місце провадження досудового розслідування.
52. Строки дізнання і досудового слідства, порядок їх продовження.
53. Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень.
54. Розгляд клопотань під час досудового розслідування.
55. Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування.
56. Допит та його процесуальне оформлення.
57. Пред'явлення для впізнання та його види.
58. Обшук та його види. Підстави і процесуальний порядок проведення обшуку.
59. Огляд і його види. Процесуальний порядок проведення окремих видів огляду.
60. Експертиза трупа, підстави і процесуальний порядок її проведення.
61. Слідчий експеримент.
62. Освідчення і його види. Порядок проведення і оформлення окремих видів освідчення.

63. Експертиза та підстави її проведення.
64. Негласні слідчі (розшукові) дії: поняття, підстави проведення.
65. Поняття, підстави та випадки повідомлення про підозру.
66. Особливості повідомлення про підозру окремій категорії осіб.
67. Поняття, підстави і умови та процесуальний порядок зупинення досудового розслідування.
68. Закриття кримінального провадження: підстави та процесуальний порядок.
69. Підстави та процесуальний порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності.
70. Обвинувальний акт та його значення. Структура та зміст обвинувального акту.
71. Поняття, сутність, завдання та строки підготовчого судового провадження.
72. Сутність та етапи судового розгляду.
73. Правова природа, сутність і завдання перевірки судових рішень в апеляційному порядку.
74. Суть і завдання касаційного провадження.
75. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами.
76. Поняття, значення та завдання стадії виконання судових рішень.
77. Загальні засади міжнародного співробітництва у кримінальному судочинстві.
78. Кримінальне провадження на підставі угод.
79. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення.
80. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб.

КРИМІНАЛІСТИКА

1. Наука криміналістика: предмет, система, функції та завдання.
2. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування грабежів та розбоїв.
3. Система методів криміналістики та їх характеристика.
4. Криміналістична характеристика грабежів та розбоїв.
5. Поняття та сутність криміналістичної ідентифікації. Стадії криміналістичної ідентифікації за матеріально фіксованими відображеннями.
6. Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час початкового етапу розслідування крадіжок.
7. Види, форми, об'єкти та суб'єкти криміналістичної ідентифікації.
8. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування крадіжок.
9. Поняття та сутність криміналістичної діагностики.
10. Криміналістична характеристика крадіжок.
11. Поняття, система та завдання криміналістичної техніки як розділу криміналістики.

12. Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій на початковому етапі під час розслідування зґвалтувань.
13. Поняття, завдання і система судової фотографії як галузі криміналістичної техніки.
14. Типові слідчі ситуації на початковому етапі розслідування зґвалтувань.
15. Методи судово-оперативної фотографії та їх характеристика.
16. Криміналістична характеристика зґвалтувань.
17. Прийоми та методи криміналістичного відеозапису.
18. Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій на початковому етапі під час розслідування вбивств.
19. Поняття трасології як галузі криміналістичної техніки, її наукові засади.
20. Типові слідчі ситуації на початковому етапі розслідування вбивств.
21. Поняття слідів у трасології та їх класифікація. Механізм слідоутворення, його елементи.
22. Криміналістична характеристика вбивств.
23. Методи виявлення, фіксації і вилучення слідів рук людини.
24. Поняття та зміст криміналістичної характеристики злочинів.
25. Поняття, об'єкти і завдання судової балістики як галузі криміналістичної техніки.
26. Поняття та сутність криміналістичної методики. Види та структура окремих методик розслідування кримінальних правопорушень.
27. Вогнепальна зброя та бойові припаси: поняття, будова, класифікація.
28. Види слідчого експерименту та загальні тактичні положення його проведення.
29. Види слідів застосування вогнепальної зброї та механізм їх утворення.
30. Поняття, зміст та мета слідчого експерименту. Підготовка до слідчого експерименту.
31. Тактичні положення огляду вогнепальної зброї, бойових припасів та слідів їх застосування.
32. Підготовка до пред'явлення для впізнання. Особливості організації робочого етапу окремих видів пред'явлення для впізнання.
33. Об'єкти судово-балістичної експертизи та можливості їх дослідження.
34. Поняття, мета, сутність та види пред'явлення для впізнання. Підстави та умови пред'явлення для впізнання.
35. Поняття холодної зброї, її класифікація та будова.
36. Загальні положення тактики допиту. Фіксація ходу та результатів допиту.
37. Особливості огляду холодної зброї та слідів її застосування.
38. Поняття, сутність та завдання одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб.

39. Поняття та система криміналістичного документознавства як галузі криміналістичної техніки.
40. Поняття, сутність, види та принципи допиту. Підготовка до допиту.
41. Поняття та види криміналістичної ідентифікації. Ідентифікаційний період.
42. Етапи та тактичні особливості проведення обшуку в житловому приміщенні. Фіксація результатів обшуку.
43. Поняття та види слідчих версій.
44. Поняття, завдання, види обшуку. Підготовка до проведення обшуку.
45. Сигналетична фотозйомка: сутність, види, прийоми здійснення.
46. Огляд місця події. Етапи, стадії та методи огляду місця події.
47. Предмет, завдання та об'єкти техніко-криміналістичного дослідження документів.
48. Поняття, завдання та принципи огляду. Види огляду, їх характеристика.
49. Види підробки документів та методи їх дослідження.
50. Структура слідчої (розшукової) дії, характеристика основних етапів.
51. Криміналістична класифікація ознак зовнішності людини.
52. Поняття слідчої версії. Стадії та методи побудови та перевірки версій.
53. Робочий етап проведення допиту: криміналістичні рекомендації щодо його проведення.
54. Поняття і сутність криміналістичної версії, класифікація криміналістичних версій.
55. Поняття, класифікація та особливості збирання мікрооб'єктів.
56. Предмет, завдання, джерела та засоби криміналістичної тактики.
57. Поняття, властивості та класифікація слідів запаху. Використання одорологічної інформації під час розслідування кримінальних правопорушень.
58. Поняття та сутність слідчої ситуації, тактичного рішення слідчого, тактичного ризику.
59. Поняття та сутність криміналістичної характеристики злочину, її структура.
60. Поняття та сутність тактичних прийомів, тактичних комбінацій, тактичних операцій.

6. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ЕКЗАМЕН

6.1. Здобувач отримує практичне завдання, у якому викладена навчальна фабула. Відповідно до визначеної ситуації здобувач повинен здійснити кваліфікацію дій осіб, визначити та продемонструвати процесуальний порядок та тактику проведення процесуальних дій

відповідних учасників кримінального провадження.

1. На підконтрольній РФ території, де розміщена Запорізька АЕС, найманці з РФ організували в'язницю, в якій катували людей. Найманці так званого угруповання «Вагнера» затримували і катували волонтерів, підприємців, простих місцевих жителів, часом – цілими родинами, де у замкнених камерах виливали ув'язненим під ноги хлорний розчин, били їх струмом, придушували мішками. Метою вчинення таких дій було отримання відомостей стосовно розташування ЗСУ. Звільнитись з рук ворога можна було лише в разі сплати «мита».

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого та визначити наявність чи відсутність складу кримінального правопорушення і його кваліфікацію.

2. Які слідчі (розшукові) дії повинен провести слідчий у цій ситуації та в якому порядку?

3. Визначити склад учасників огляду місця події – приміщення з камерами, в яких знаходилися полонені. Здійснити фотофіксацію місця події на навчально-тренувальному полігоні за допомогою прийомів судово-оперативної фотографії із застосуванням необхідних криміналістичних засобів.

2. У серпні 2022 року під час окупації смт. Архангельське Високопільської територіальної громади військовослужбовці ЗС РФ вбили місцеве подружжя фермерів у їх власному погребі на території домоволодіння. Під час проведення правоохоронцями оперативно-розшукових заходів виявлено місце захоронення тіл двох загиблих – чоловіка та жінки.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого та визначити наявність чи відсутність складу кримінального правопорушення і його кваліфікацію.

2. Які слідчі (розшукові) дії повинен здійснити слідчий у цій ситуації та розкрийте їх процесуальний порядок?

3. Визначити склад учасників огляду місця події. Скласти фрагмент описової частини протоколу огляду місця події щодо виявленого сліду взуття на поверхні ґрунту навчально-тренувального полігону. Встановити вид та завдання судової експертизи для встановлення фактичних даних про виявлені об'єкти; сформулювати питання, що виносяться на вирішення експертизи.

3. Г., працюючи начальником відділу Державної кримінально-виконавчої служби України, у розмовах з колегами заперечувала факт збройної агресії РФ проти України, схвально відгукувалась про вище військово-політичне керівництво держави-агресора та стверджувала, що для України «найкраще припинити це безглуздя», «негайно укласти мирну угоду» та «повернути Донбас Росії».

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого та визначити наявність чи відсутність складу кримінального правопорушення.

2. Чи є підстави для початку досудового розслідування, якщо так, то визначте процесуальний його порядок із урахуванням положень ст. 615 КПК України.

3. Визначити предмет допиту гр. Г. та предмет допиту колег гр. Г., а також вказати доцільну послідовність проведення допитів. Визначити склад учасників допиту гр. Г. та форми фіксації допиту.

4. У м. Херсон виявили катівні для дітей, у яких були розташовані «камери для неповнолітніх, які чинили опір окупантам. Відносно неповнолітніх окупанти вчиняли наступні дії: різали тіла дітей ножем, нагрівали метал і випалювали частину тіла, виводили на розстріл та стріляли поверх голови. Не давали води, практично не давали їжі, застосовували психологічний тиск. Метою вчинення таких дій було отримання відомостей стосовно розташування ЗСУ.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого та визначити наявність чи відсутність складу кримінального правопорушення.

2. Які слідчі (розшукові) дії повинен здійснити слідчий у цій ситуації та розкрийте їх процесуальний порядок.

3. Визначити склад учасників огляду місця події – приміщення з камерами, в яких знаходилися неповнолітні полонені. Продемонструвати методи огляду місця події з урахуванням обстановки навчально-тренувального полігону.

5. Під час збройної агресії РФ проти України молодший сержант А., механік-водій танку Т-90 однієї з військових частин держави-агресора, у складі механізованої колони прямував до м. Бровари Київської області. На дорогу поруч із колоною виїхав мікроавтобус Volkswagen Transporter, на якому були закріплені два білих прапори. А. спрямував танк на мікроавтобус і розчавив його. В мікроавтобусі загинули водій, вихователька дитячого садка та шість дітей у віці від 2 до 4 років.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого та зазначте, як зміниться кваліфікація дій А. у разі якщо:

а) йому надав команду командир екіпажу;

б) після зазначеного діяння, А. забрав коштовні речі з тіл загиблих.

2. Які слідчі (розшукові) дії повинен здійснити слідчий у цій ситуації та розкрийте їх процесуальний порядок.

3. Визначити склад учасників огляду місця події. Оцінити слідчу ситуацію та висунути версії відповідно до обстановки місця події

навчально-тренувального полігону. Відкоригувати склад слідчо-оперативної групи та визначити порядок проведення огляду місця події.

6. Під час збройної агресії РФ проти України старший лейтенант Т., льотчик штурмового авіаційного полку держави-агресора, отримав наказ завдати ракетно-бомбового удару по скупченню техніки Збройних Сил України поблизу смт Пісочин Харківської області. У зазначеному районі Т. побачив на трасі М-03 колону автобусів, на дахах яких білою фарбою було написано російською мовою: «Дети». Т. випустив по колоні некеровані ракети, після чого обстріляв її з бортових гармат. Було знищено три автобуси, пошкоджено ще п'ять та автомобіль патрульної поліції, який супроводжував колону; загинули вісімнадцять дітей шкільного віку (вихованців інтернату, яких евакуювали до Полтавської області) та четверо дорослих; ще сорок дві дитини та шість дорослих (у тому числі двоє поліцейських) були поранені. Під час повернення на аеродром базування Бутурлінівка пілотований Т. штурмовик Су-25СМ3 був збитий підрозділом зенітно-ракетних військ Повітряних Сил Збройних Сил України. Катапультувавшись, Т. приземлився на західній околиці м. Харків у городі приватного будинку, що належав Р. Остання запропонувала Т. дочекатись українських військових та здатися. Т. шістьма пострілами з автомата убив її на місці, після чого намагався утекти, але був взятий у полон підрозділом територіальної оборони.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого та зазначте, як зміниться кваліфікація дій Т. у разі якщо:

- а) Т. погодився дочекатися військових ЗСУ та здатися їм у полон;*
- б) Т. було вбито службовцями ТРО під час затримання.*

2. Які слідчі (розшукові) дії повинен здійснити слідчий у цій ситуації та розкрийте їх процесуальний порядок.

3. Визначити місце розташування слідів застосування вогнепальної зброї із врахуванням обстановки навчально-тренувального полігону. Сформулювати питання, що виносяться на вирішення експертизи зброї та боєприпасів відповідно до вилучених з місця події об'єктів.

7. Правоохоронними органами у ході проведення слідчо-оперативних дій було викрито та затримано поплічника агресора у Дніпропетровській області. Ним виявився мешканець Новомосковська, який збирав для російської спецслужби інформацію про місця базування та переміщення Сил оборони на території регіону. Крім того, він передавав окупантам координати міських торговельних закладів, центральних площ та інших місць масового перебування людей. Отримані відомості потрібні були для підготовки прицільних ракетних ударів по українських містах. За це агресор обіцяв своєму поплічнику гроші та «посаду» у лавах окупаційної адміністрації у разі захоплення регіону.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

2. Який порядок затримання та обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою в умовах воєнного стану?

3. Визначити предмет допиту підозрюваного мешканця Новомосковська та форми фіксації допиту. Визначити наступні слідчі (розшукові) дії та організаційні заходи, які доцільно провести з метою збирання фактичних даних про кримінальні протиправні діяння.

8. Перебуваючи у слідчому ізоляторі за підозрою у вчиненні тяжкого злочину, раніше неодноразово судимі М., А. та К. імітували тяжке отруєння, у зв'язку з чим були переведені до лазарету, де захопили як заручників лікаря та трьох медичних сестер. Під загрозою вбивства заручників М., А. та К. стали вимагати у представників влади 100 тис грн., зброю та автомобіль. На підтвердження своїх намірів М. наніс одній із заручниць удар ножем, спричинивши проникаюче поранення черевної порожнини. Згодом, співробітникам спецзагону вдалося затримати М., А. та К. та звільнити заручників.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

2. Встановіть докази та їх процесуальні джерела.

3. Визначити предмет допиту затриманих М., А. та К., а також звільнених заручників. Визначити види експертизи для встановлення фактичних даних про ступінь та характер ножового поранення та сформулювати питання, що виносяться на вирішення експертизи.

9. З. і В., святкуючи 20-ти річчя останньої, зустріли у кафе своїх знайомих К. і М. Продовжити свято вирішили на квартирі М. Через певний час хлопці запропонували В. та З. вступити з ними в статевий з'язок. Коли дівчата відмовилися, К. із застосуванням сили зґвалтував В., а М., погрожуючи застосуванням фізичного насильства, зґвалтував З., яка була на два роки молодшою від В. Після зґвалтування К. і М. заснули, а дівчата втекли з квартири та одразу звернулися із заявою до працівників Національної поліції.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

2. Чи належить вказаний випадок до приватного обвинувачення? Який порядок кримінального провадження у формі приватного обвинувачення?

3. Визначити види та порядок організаційних заходів та слідчих (розшукових) дій, які необхідно провести для встановлення фактичних даних про подію правопорушення. Визначити матеріальні об'єкти, які підлягають

вилученню під час огляду місця події, з врахуванням особливостей навчально-тренувального полігону.

10. Лейтенант поліції П., знаходячись в приміщенні кімнати зберігання речових доказів відділення поліції, зірвав листки з кущів сухостою рослин коноплі, поклав їх до конверту та виніс з території відділення поліції. Того ж дня П. збув ці листки Ч. за 100 грн. Після чого П. та Ч. були затримані працівниками СБУ та Національної поліції.

Завдання:

1. *Визначте підслідність кримінального провадження у наведеній ситуації.*
2. *Який процесуальний порядок затримання вказаних осіб?*
3. *Визначити матеріальні об'єкти, які підлягають фіксації та вилученню під час огляду місця події, із урахуванням слідової інформації на навчально-тренувальному полігоні. Визначити види судових експертиз, які необхідно провести для встановлення фактичних даних про об'єкти - листки з кущів сухостою рослин коноплі. Сформулювати питання на вирішення відповідних експертиз. Визначити предмет допиту гр. П. та Ч.*

11.15 березня 2023 року близько 10:00 до поліції надійшло повідомлення про ракетний обстріл Харкова. Внаслідок влучання ракети частково пошкоджена будівля навчального закладу, прилеглі будинки та автомобілі громадян. Відомості внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Завдання:

1. *Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.*
2. *Проведення яких слідчих (розшукових) дій та прийняття яких процесуальних рішень вимагає зазначена практична ситуація?*
3. *Визначити склад учасників огляду місця події по факту ракетного обстрілу та вказати техніко-криміналістичні засоби фіксації огляду місця події з урахуванням обстановки навчально-тренувального полігону.*

12. 15 січня 2024 року Раков погрожуючи ножем заволодів гаманцем з грошима в сумі 5300 гривень і золотою обручкою потерпілого. Того ж дня Раков був затриманий.

Під час обшуку в квартирі Ракова був виявлений саморобний ніж, а також квитанція про здачу до ломбарду золотої обручки від 16 січня 2024 року. Сам Раков під час допиту визнав факт заволодіння обручкою, проте заперечував факт використання ножа під час нападу й заволодіння гаманцем з грошима.

Завдання:

1. *Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.*
2. *Встановіть докази та їх процесуальні джерела.*

3. *Скласти фрагмент описової частини протоколу обшуку щодо виявлення та вилучення матеріальних об'єктів на навчально-тренувальному полігоні.*

13. Н. і П. зустріли на пероні залізничного вокзалу У., який вантажив у вагон поїзда Одеса–Київ 10 ящиків з комп'ютерною технікою. Погрожуючи пістолетом, вони забрали в У. 2 таких ящики, пообіцявши повернути їх наступного дня, якщо останній сплатить їм 10 тис. грн., а при відмові виконати вимогу, не повернуть їх. Наступного дня У. передав Н. і П. необхідну суму, але комп'ютерну техніку не одержав, оскільки останні їх продали, а гроші поділили між собою.

Під час досудового слідства Н. і П. заперечували про свою причетність до вчиненого кримінального правопорушення, наголошуючи на тому, що потерпілий У. умисно обмовляє їх.

Завдання:

1. *Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.*

2. *Який процесуальний порядок одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб? Чи можна провести одночасний допит між У та Н. і П.?*

3. *Визначити види експертиз, які можна провести по встановленню фактичних даних про наявні речові докази: пістолет, комп'ютерна техніка, гроші. Сформулювати питання, що виносяться на вирішення відповідних експертиз.*

14. Приватний підприємець П., надавши банку неправдиві відомості, отримав кредит на суму 1,5 млн. гривень. Вказану суму, отриману шляхом вчинення шахрайства з фінансовими ресурсами, він перевів у валюту, яку помістив на свій власний валютний рахунок у іншому банку. Повертати кредит банку він збирався з прибутків від господарської діяльності.

Завдання:

1. *Встановіть докази та їх процесуальні джерела.*

2. *Чи може слідчий здійснити тимчасовий доступ до валютного рахунку П.? Визначте процесуальний порядок тимчасового доступу до речей і документів.*

3. *Визначити предмет допиту гр. П. з урахуванням кримінально-правової кваліфікації описаної ситуації. Сформулювати питання, що доцільно винести на вирішення почеркознавчої експертизи при дослідженні документів, наданих гр. П. до банківської установи для отримання кредиту.*

15. 05.04.2023 о 13 год. в смт. Буча Київської області під час проведення слідчого експерименту за участю підозрюваного військовослужбовця рф з метою перевірки його показань за фактом розслідування кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст.438 КК України (Порушення законів та звичаїв війни), було встановлено місце

поховань 7 місцевих жителів, які були захороненні в загальному місці поховання, у період з 26.02.2022 по 09.03.2022. Місце поховання знаходиться поблизу місцевого кладовища с. Гореничі Київської області.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

2. Визначити алгоритм дій слідчого, який проводить слідчий експеримент, після встановлення місця масового поховання.

3. Проаналізувати слідчу ситуацію та визначитися щодо виду та учасників наступних слідчих (розшукових) дій. Провести відповідну слідчу (розшукову) дію, та оформити описову частину протоколу слідчого експерименту з урахуванням обстановки навчально-тренувального полігону.

16. Під час допиту свідка при розслідуванні кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст.438 КК України (Порушення законів та звичаїв війни), останній надав показання про те, що в березні 2022 року він випадково був присутнім під час розмови двох військовослужбовців рф та почув, що вони розмовляли про поховання місцевих жителів на території подвір'я Гостомельської міської ради. З метою перевірки отриманих фактичних даних слідчий організував проведення огляду вказаної території. Під час огляду подвір'я за допомогою георадара були виявлені в ґрунті були виявлені пустоти та вмістки щільних сторонніх об'єктів, в місці виявлення яких проведені розкопки. Під час розкопки було виявлено: тулуб тіла особи чоловічої статі без голови, три людських кисті, пальці рук людини в кількості 3 шт., текстильні мішки, з плямами бурого та сірого кольору, на яких були рвані отвори округлої форми, стріляні кулі в кількості 18 шт., елементи одягу та взуття, наручний годинник, чорна шкіряна сумка.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

2. Визначити алгоритм дій кожного учасника огляду. Провести фіксацію виявлених об'єктів з урахуванням їх природи та долучення їх до матеріалів кримінального провадження.

3. Визначити види судових експертиз з метою встановлення фактичних даних про виявлені об'єкти. Сформулювати відповідні питання експертам.

17. Петров, запрошений на день народження до свого знайомого Сизова, вживши спиртних напоїв, почав нецензурно висловлюватися, кидати в гостей посуд, битися. Слідчий з числа присутніх на вечірці 18 осіб допитав 7 свідків. Усі вони детально розповіли про хуліганські дії Петрова. Захисник заявив слідчому такі клопотання:

– провести слідчий експеримент із Сизовим;

– враховуючи, що Петров страждає психічним захворюванням, про що свідчить довідка психіатричної лікарні, призначити судово-психіатричну експертизу.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Як слід вирішити заявлені клопотання?
3. Визначити та відтворити алгоритм проведення слідчого експерименту за участю Сизова з урахуванням обстановки навчально-тренувального полігону.

18. Олександра, українського правоохоронця, забрали у полон 1 вересня, а відпустили 11-го. Про його місцезнаходження ніхто з близьких не знав, хоча шукали через комендатуру, і в райвідділах не було жодної інформації. Полонені зазначають, що в цій катівні в'язням не дозволяли приносити передачі, а також не надавали жодної інформації рідним полонених.

Під час побиття струмом російські військові ставали на тіло Олександра зверху. «Електрострум провокував конвульсії, які були настільки сильними, що я їх скидав із себе», – дає показання Олександр.

Олександрю після російського полону діагностували струс мозку, три поламаних ребра, численні гематоми і травми рук. Катування порушили моторику рук та пальців, від побиття електрострумом уражені лицеві м'язи. Через тортури Олександр не відчуває мізинець і великий палець лівої руки: нервові закінчення пальців рук попалені електричним струмом (так званий вид тортур – «дзвінок путіну»). Лікарі не знають, чи чутливість відновиться.

Випустили чоловіка без пояснень, як і колегу, разом із яким його затримали.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Визначте процесуальний порядок проведення огляду місця утримання.
3. Використовуючи засоби криміналістичної техніки, продемонструвати виявлення, вилучення та упакування слідів вчинення кримінального правопорушення. Скласти описову частину протоколу слідчої (розшукової) дії із урахуванням обстановки навчально-тренувального полігону.

19. Громадяни Л., Б. та С. зорганізувалися для вчинення нападів на громадян у стійке злочинне об'єднання. Для залякування вони застосовували пістолет «ТТ», у якому була зламана бойова пружина, через що він був непридатний для стрільби. Не ховаючи свою зовнішність від сторонніх осіб, вони вчинили п'ять нападів, під час яких відбирали мобільні телефони, годинники, ювелірні прикраси та гроші. Під час допиту усі потерпілі

зазначали, що можуть впізнати осіб, які незаконно заволоділи їх майном.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Назвіть види та порядок проведення пред'явлення для впізнання?
3. Назвати організаційні та тактичні основи проведення пред'явлення для впізнання. Скласти фрагмент протоколу пред'явлення для впізнання.

20. Під час збройної агресії проти України молодший сержант К., механік-водій танку Т-90 однієї з військових частин держави-агресора, у складі механізованої колони прямував до м. Бровари Київської області. На дорогу поруч із колоною виїхав мікроавтобус Renault Kangoo, на якому були закріплені два білих прапори. Навідник обстріляв а К. спрямував танк на мікроавтобус і розчавив його. В мікроавтобусі загинули водій, вихователька дитячого садка та шість дітей у віці від 2 до 4 років

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Які слідчі (розшукові) дії повинен здійснити слідчий у цій ситуації та розкрийте їх процесуальний порядок.
3. Визначити місця розташування слідів застосування вогнепальної зброї із врахуванням обстановки навчально-тренувального полігону. Сформулювати питання, що виносяться на вирішення експертизи зброї та боєприпасів відповідно до вилучених з місця події об'єктів.

21. Під час митного огляду в аеропорту «Бориспіль» у громадянина К., який відлітав до м. Амстердам, було виявлено пістолет «Браунінг» та п'ять набоїв до нього. Працівники аеропорту викликали слідчо-оперативну групу. На місці події слідчий вилучив виявлений працівниками митного контролю пістолет та набої до нього.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Оцініть дії слідчого. У який випадках та в якому порядку слідчий має право вилучати зброю та набої?
3. Визначити види судових експертиз, які необхідно провести для встановлення фактичних даних про вилучені об'єкти: пістолет та набої. Сформулювати питання на вирішення відповідних експертиз.

22. Біля четвертої ранку 26 лютого 2024 року до жителів сіла Фаневичи у Затишному провулку прибігла дівчинка, назвалася Оксаною і звернулася за допомогою. Вона розповіла, що їх родина на автомобілі ЗАЗ Sens їхала з Гути-Катюжанської до Києва, та перед виїздом на асфальтовану дорогу була обстріляна, в результаті чого її батько та мати були вбиті а молодша сестра

отримала поранення в обидві ноги та залишилась біля авто. Двоє місцевих жителів прийшли з дівчинкою на місце події, де побачили згоріле авто, тіла двох мертвих людей і поранену дитину, якої як змогли надали першочергову медичну допомогу, та перенесли до свого дому. Коли підходили до місця події бачили на перехресті траси Р02 російську БМП-2 з номером 125. Через деякий час вони поховали вбитих біля дороги. Діти проживали в їх домі до деокупації, поки їх не знайшла і не забрала рідна тітка.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Як перевірити показання заявниці?
3. Використовуючи засоби криміналістичної техніки, продемонструвати виявлення, вилучення та упакування слідів вчинення кримінального правопорушення із врахуванням обстановки навчально-тренувального полігону.

23.03.01.2023 о 23:10 надійшло повідомлення по лінії «102» від гр. Остапенко Ірини, 17.07.1981 р.н., проживає за адресою: м. Київ, вул. Нова, 68, кв. 92, про те, що повернувшись додому з роботи виявила у кімнаті свого чоловік Остапенка Петра, 12.03.1980 р.н., який лежав на підлозі зі слідами крові на тілі. Остання повідомила, що вже викликала на місце бригаду швидкої медичної допомоги, останні повідомили що Остапенко Петро помер. На місце події виїхала СОГ. Сусіди розповіли, що цього дня, близько 17:00 бачили Остапенка Петра разом із двома не відомими їм чоловіками.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Визначте процесуальний порядок проведення огляду, за умови проведення у нічний час та відсутності власника?
3. Визначити склад учасників огляду місця події та науково-технічні засоби, які доцільно застосувати для виявлення, фіксації та вилучення криміналістично значущої інформації, з урахуванням часу проведення огляду місця події.

24. Оперативні співробітники отримали інформацію, що громадянин Б., по місцю свого мешкання (вул. А. Шияна, 8, кв. 2 у м. Києві) займається скупкою наркотичного засобу – марихуани у студентів з Пакистану та збуває її мешканцям м. Києва та Київської області. Перебуваючи біля вказаного будинку оперативні працівники побачили, як громадянин Б. отримує пакет від студента з Пакистану та передає останньому гроші, після чого вони затримали Б. та студента з Пакистану.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Чи мають право оперативні працівники затримати та обшукати

громадянина Б та студента з Пакистану? Якщо так, то за яких обставин?

3. Визначити види судових експертиз, які необхідно провести для встановлення фактичних даних про подію правопорушення, з урахуванням описаної ситуації. Сформулювати питання на вирішення відповідних експертиз.

25. О 13 год. 15 хв. на 20 км. Одеського шосе водій Я., керуючи автомобілем ВАЗ-2106, д.н. 419-45 КВ, вчинив наїзд на пішохода К., який від отриманих ушкоджень помер на місці. Водій Я. з місця вчинення кримінального правопорушення зник.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

2. Визначте процесуальний порядок проведення огляду у наведеній ситуації та назвіть його види.

3. Оцінити слідчу ситуацію та висунути версії відповідно до обстановки навчально-тренувального полігону. Описати слідову картину та техніко-криміналістичні засоби, які доцільно використати з метою виявлення, фіксації та вилучення слідів кримінального правопорушення.

26. На підконтрольній росії території, де розмішена Запорізька АЕС, найманці з росії організували в'язницю, в якій катували людей. Найманці так званого угруповання «Вагнера» затримували і катували волонтерів, підприємців, простих місцевих жителів, часом – цілими родинами, де у замкнених камерах виливали ув'язненим під ноги хлорний розчин, били їх струмом, придушували мішками. Метою вчинення таких дій було отримання відомостей стосовно розташування ЗСУ. Звільнитись з рук ворога можна було лише в разі сплати «мита».

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

2. Визначте процесуальний порядок проведення огляду місця утримання.

3. Використовуючи засоби криміналістичної техніки, продемонструвати виявлення, вилучення та упакування слідів вчинення кримінального правопорушення. Скласти описову частину протоколу слідчої (розшукової) дії із урахуванням обстановки навчально-тренувального полігону.

27. 15 лютого 2023 року о 09 год. 45 хв. слідчим під час огляду місця події у громадянина Кузнєцова вилучено нарізну вогнепальну зброю, яка зберігалася у нього без дозволу. Того ж дня о 16 год. 00 хв. вилучена зброя була направлена на експертизу.

Відомості про вчинене кримінальне правопорушення були внесені до ЄРДР 16 лютого 2023 року о 01 год. 03 хв.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

2. Чи діяв слідчий відповідно до вимог КПК України? Як у КПК України врегульовано початок досудового розслідування?

3. Визначити види судових експертиз, які необхідно провести для встановлення фактичних даних про вилучену зброю. Сформулювати питання на вирішення відповідних експертиз. Визначити види обліків, на перевірку по яким доцільно направити вилучену зброю та сформулювати мету такої перевірки.

28. О 18 год. 35 хв. на вул. Святослава Хороброго біля будинку № 7 в м. Києві автомобілем ЗІЛ-130, д.н. 317-84 КВ під керуванням водія П. вчинено наїзд на пішохода К., 52 роки, що одержав тілесні ушкодження і був направлений до лікарні № 12 каретою швидкої допомоги. Під час транспортування потерпілий К розповів лікарю хто і за яких обставин наніс йому тілесні ушкодження, після чого потерпілий помер. Цю розповідь лікар записав за допомогою мобільного телефону і передав слідчому. Ознайомившись із змістом представленого відеозапису, слідчий прийняв рішення про затримання особи, на яку вказав потерпілий.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

2. Оцініть рішення слідчого. Назвіть підстави та процесуальний порядок затримання уповноваженою службовою особою.

3. Оцінити слідчу ситуацію та висунути версії відповідно до обстановки навчально-тренувального полігону. Описати слідову картину та техніко-криміналістичні засоби, які доцільно використати з метою виявлення, фіксації та вилучення слідів кримінального правопорушення.

29. Продавець магазину «Ромашка» привласнювала систематично грошові кошти із продажу товарів. Власник магазину виявила недостачу на загальну суму 5226 гривень. Зазначену суму продавець зберігала у шафі магазину. Слідчий вирішив здійснити огляд з метою виявлення речових доказів.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

2. Визначте порядок здійснення обшуку та чи можна його проводити у осіб, які не є підозрюваними у кримінальному провадженні?

3. Здійснити виявлення, фіксацію та вилучення грошових купюр за допомогою засобів криміналістичної техніки із врахуванням обстановки навчально-тренувального полігону.

30. Завідувач аптеки К. продав наркотично залежному У. без рецепту лікарський засіб «Кодарін» у кількості 1500 шт. блістерів по 10 таблеток, які містять у своєму складі наркотичний засіб – кодеїн. Після продажу зазначеного засобу завідувач аптеки був затриманий батьками У.

Завдання:

1. Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.
2. Оцініть ситуацію. Визначте відмінність законного затримання від затримання уповноваженою службовою особою.
3. Визначити матеріальні об'єкти, які підлягають вилученню під час обшуку із урахуванням особливостей навчально-тренувального полігону.

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Основна:

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : прийнята 4 листоп. 1950 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004
2. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. ст. 141. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
3. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25-26. ст.131. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

Додаткова:

1. Актуальні питання кримінального законодавства України та практики його застосування : монографія / В.Я. Тацій, В.І. Борисов, Л.М. Демидова, та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, Л.М. Демидової. Харків: Право, 2017. 440 с.
2. Брижак А. В. Кримінологічні засади діяльності ОВС щодо запобігання крадіжкам, поєднаним з проникненням в житло : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Харків, 2015. 16 с.
3. Вознюк А. А. Кримінально-правові ознаки організованих груп і злочинних організацій : монографія. Київ : НАВС, 2015. 191 с.
4. Державне регулювання антикорупційної діяльності. Законодавство. Коментар. Роз'яснення / за заг. ред. О.С. Саєнка, за наук. ред. М.І. Хавронюка. Київ : Юрінком Інтер, 2017. 576 с.
5. Дудоров О.О. Кримінальне право: теорія і практика (вибрані праці). Київ: Ваіте, 2017. 872 с.
6. Каранікола О. П. Умисне вбивство заручника або викраденої людини: кримінально-правова, кримінологічна характеристика та протидія : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Харків, 2015. 16 с.

7. Кримінальна відповідальність за ухилення від призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу : монографія / Р.А. Каторкін ; ред. В.В. Шаблистий. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2022. 268 с.

8. Кримінальна відповідальність за незаконний обіг зброї / кол. авт.; ред. С.А. Шалгунова. – Дніпро : ДДУВС, 2020. – 364 с.

9. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар / за заг. ред. О.М. Джужі, А.В. Савченка, В.В. Чернея. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 1104 с.

10. Кримінально-правова політика у сфері регулювання заходів безпеки : монографія / П. Л. Фріс, В. В. Шпіляревич. – Харків : Право, 2020. 328 с

11. Литвинов О. М. Кримінальне право України (у питаннях та відповідях) : навч. посіб. / О. М. Литвинов, О. О. Житний, А. А. Васильєв, А. М. Шульга, А. В. Байлов; ред.: О. М. Литвинов. Харків : НікаНова, 2015. 400 с.

12. Семчук Н. О. Кримінально-правовий захист моральності неповнолітніх: порівняльно-правове дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2015. 19 с.

13. Стрельцов Є. Л. Злочини проти здоров'я населення, що порушують право на якісне забезпечення лікарськими засобами : монографія. Одеса : Фенікс, 2015. 157 с.

14. Сучасна правова енциклопедія / О.В. Зайчук, О.Д. Крупчан, В.С. Ковальський та ін.; за заг. ред. О. Дред, О.В. Зайчука : НДІ Приватного права і підприємництва НАПрН України, НДІ інтелектуальної власності НПрН України. 3-тє вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2015. 408 с.

15. Теорія кваліфікації злочинів. Навчальний посібник для підготовки іспитів. - Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2021. 104с.

16. Українська кримінологічна енциклопедія / за заг. ред. В.В. Чернея, В.В. Сокурєнка; упоряд. О.М. Джужа, О.М. Литвинов. Харків Київ : Харк. нац. ун-т внутр. справ : Нац. академ. внутр. справ, Кримінолог. Асоціація України, Золота миля. Харків, 2017. 804 с

17. Чус О. В. Кримінально-правова характеристика незаконного привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Запоріжжя, 2015. 20 с.

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Основна:

1. Про звернення громадян : Закон України від 02 жовт. 1996 р. № 393/96-ВР. *Верховна Рада України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Про Національну поліцію : Закон України від 02 лип. 2015 р. *Відомості Верховної Ради України.* 2015. № 40–41. Ст. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

3. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лют. 1992 р. № 2135-XII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
4. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовт. 2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 2–3. Ст. 12; *Верховна Рада України* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>
5. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2016. № 31. ст.545. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
6. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення : затв. наказом Офісу Генерального прокурора від 30 черв. 2020 р. № 298. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>
7. Порядок ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події, затвердженим наказом МВС України від 08.02.2019 р. № 100. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19#Text>
8. Про затвердження Інструкції з організації обліку та руху кримінальних проваджень в органах досудового розслідування Національної поліції України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 14 квітня 2016 року № 296. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0884-16#Text>
9. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: наказ Генеральної прокуратури України, МВС України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>
10. Про затвердження Порядку взаємодії між органами та підрозділами Національної поліції України, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури України при встановленні факту смерті людини під час воєнного стану на території України : наказ Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я, Офісу Генерального прокурора від 09.03.2022 № 177/450/46. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1299-17#Text>
11. Порядок передачі на зберігання тимчасово вилучених під час кримінального провадження документів, які посвідчують користування спеціальним правом : постанова Кабінету Міністрів України від 19 листоп. 2012 р. № 1104. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1104-2012-%D0%BF>
12. Про затвердження Інструкції про порядок виконання органами Національної поліції ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та про зміну раніше обраного запобіжного заходу на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту: Наказ

МВС України від 13 липня 2016 року № 654. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1087-16#Text>

13. Про затвердження Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 20 трав. 2020 р. № 405. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0491-20>

14. Про організацію діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 06 черв. 2017 р. № 570. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0918-17>

15. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: Наказ МВС України від 07 липня 2017 р. №575. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>

Додаткова:

1. Бабаєва О.В. Підготовче провадження у системі стадій кримінального процесу України : монографія / О.В. Бабаєва ; наук. ред. О.Г. Шило. Харків : Право, 2020. 272 с.

2. Виконавче провадження: теорія та практика : монографія / Р. Ф. Ханова, С. О. Кравцов, І. О. Ізарова та ін. ; за заг. ред. Р. Ф. Ханової, С. О. Кравцова. Харків : Право, 2021. 672 с.

3. Гловюк І.В. Деякі питання тлумачення неможливості реалізації слідчим суддею повноважень у період воєнного стану та її наслідків. Процесуальне та криміналістичне забезпечення досудового розслідування : тези доповідей учасників науково-практичного семінару (02 грудня 2022 року) / упор. А.Я. Хитра. Львів:ЛьвДУВС. 2022. 133 с.

4. Дізнання в Національній поліції : навч. посіб. / кол. авт.; ред. М.С. Цуцкірідзе. Дніпро : ДДУВС; Київ: Голов. слідче упр. Нац. поліції України; ТОВ «7БЦ». 2022. 316 с.

5. Досудове розслідування : навч. посіб. / Д.П. Письменний, О.В. Римарчук, Г.М. Степанова та ін. Київ : ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2023. 308 с.

6. Досудове розслідування : навч.-метод. посіб. / Ю. П. Аленін, Л. І. Аркуша, І. В. Гловюк, В. К. Волошина, О. В. Малахова, О. О. Торбас ; за ред. В. К. Волошиної. Одеса : Нац. ун-т «Одеська юридична академія», 2020. 141 с.

7. Досудове розслідування кримінальних проступків : метод. рек. / С. С. Чернявський, М. С. Цуцкірідзе, Р. М. Дударець та ін. . Вид. друге, перероб. та доповн. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 230 с.

8. Затримання особи. Гарантії недоторканості та безпеки. Нормативно-правові акти. Роз'яснення. Судова практика / за заг. ред. К. П. Коваль, В. С. Ковальського. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 336 с

9. Захист та представництво у кримінальному провадженні : метод. вказівки до виконання практ. і самост. робіт для здобувачів другого

(магістер.) рівня вищої освіти у галузі права 08 «Право», спец. 081 «Право»; Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». Одеса, 2024. 34 с.

10. Кримінальний процес: підручник / Л. Д. Удалова, В. В. Рожнова, Д. П. Письменний та ін. ; за заг. ред. Д. П. Письменного, Л. Д. Удалової, М. А. Погорецького, С. С. Чернявського. Київ:, «Центр учбової літератури», 2021. 780 с.

11. Кримінальний процес України у питаннях і відповідях: навч. посіб. / Л. Д. Удалова, М. А. Макаров, Ю.І. Азаров, С. О. Заїка, О. В. Кубарева, О. В. Римарчук, В. В. Рожнова, Д. О. Савицький, А. В. Форостяний, О. Ю. Хабло. Видання 5-те, переробл. і доповн. Київ, 2020. 497 с.

12. Кримінальний процес України: навчальний посібник. 3-тє видання, доповнене за заг. ред. О. П. Кучинської, Ю. В. Циганюк Київ: Юрінком Інтер, Рік 2023. 652 с.

13. Кримінальний процесуальний кодекс України з постатейним коментарем, висновками Верховного Суду : станом на 01.01.2021 / упоряд. С. Г. Туманов . 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2021. 1008 с.

14. Кримчук С.Г. Теоретико-правові та прикладні основи здійснення повідомлення про підозру в кримінальному провадженні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2020. 229 с.

15. Навроцька В.В. Особливі порядки кримінального провадження: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 169 с.

16. Негласні слідчі (розшукові) дії: навч. посіб. / Албул С. В. та ін.; за заг. ред. С. А. Дроботова . - Київ : Вістка, 2022. 470 с.

17. Негласні слідчі (розшукові) дії : навч.-наоч. посіб. / К. К. Арушанян та ін. ; за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. А. В. Столітнього . - Оновл. вид. - Київ : Норма права, 2021. 109 с.

18. Особливості проведення допиту неповнолітніх : метод. рек. / М. С. Цуцкірідзе та ін. ; Донец. держ. ун-т внутр. справ, Нац. поліція України, Голов. слідче упр. - Київ : 7БЦ, 2021. 108 с.

19. Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану: науково-практичний коментар Розділу IX-1 Кримінального процесуального кодексу України: 4-те вид. (станом на 30 грудня 2022 р.) / Гловюк І., Дроздов О., Тетерятник Г., Фоміна Т., Рогальська В., Завтур В. Дніпро - Львів - Одеса - Харків, 2023. 82 с.

20. Основи детективної та оперативно-розшукової діяльності : навч.-метод. посіб. 2-ге вид., перероб. Л. І. Аркуша, В. Г. Пожар, М. М. Стоянов, Д. В. Шилін; НУ «ОЮА». Одеса : Фенікс, 2023. 97 с.

21. Пам'ятка для випускників закладів вищої освіти МВС України з документування злочинів, пов'язаних із збройною агресією рф проти України: практ. посіб. / кол. авт.-уклад.: В. М. Василенко, О. М. Музичук, А. І. Кисько та ін., упоряд.: С. Є. Абламський, за заг. ред. В. В. Сокурєнка; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр.справ. 2-ге вид., доп. і перероб. Харків : ХНУВС, 2024. 56 с.

22. Проведення слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні: проблеми теорії та практики : монографія / Яна Юріївна Конюшенко ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Факт, 2020. 476 с.

23. Прокурор у кримінальному провадженні: теоретичні, правові та організаційно-методичні проблеми : монографія / А. В. Лапкін. Харків : Право, 2020. 1304 с

24. Розслідування воєнних злочинів і пов'язаних з війною кримінальних правопорушень: кримінально-правові, кримінальні процесуальні та криміналістичні аспекти : наук.-практ. посіб. І. В. Гловюк, О. М. Литвинов, Ю. В. Орлов та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., члена-кор. НАПрН України В. В. Сокурєнка ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2023. 400 с.

25. Січко С. О. Загальні положення досудового розслідування : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2021. 231 с.

26. Смоков С. М. Вилучення майна під час кримінального провадження : монографія / С. М. Смоков, А. В. Холостенко, Д. В. Лісніченко. – Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2020. 288 с.

27. Стандарти розслідування воєнних злочинів. Загальна частина: метод. реком. спец. Департ. Офісу Генерального прокурора. 2023. URL: https://justgroup.com.ua/wp-content/uploads/2023/05/standart-rozsliduvannya_zagalna-chastyna.pdf

28. Стандарти розслідування воєнних злочинів. Незаконне позбавлення волі та катування: метод. реком. спец. Департ. Офісу Генерального прокурора. 2023. URL: https://justgroup.com.ua/wp-content/uploads/2023/05/standart-rozsliduvannya_katuvannya.pdf

29. Сучасні проблеми кримінального та кримінально-процесуального права : метод. реком. для підготовки до практ. занять та самост. роботи здобув. другого (магістер.) рівня вищ. осв. галузі знань 08 «Право» за спец. 081 «Право». уклад.: І. М. Горбачова, В. П. Іванова, Д. О. Колодін та ін.; Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2024. 220 с.

30. Теорія і практика забезпечення прав особи на досудовому розслідуванні : монографія / А. В. Мельниченко. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 216 с.

31. Теорія та практика кримінального процесуального доказування : навч. посіб. для підготовки до іспиту / В. В. Вапнярчук, С. В. Давиденко, О. В. Капліна та ін. Харків : Право, 2021. 256 с.

32. Теорія та практика досудового розслідування в умовах протидії : навч.-метод. посібник. 2-ге вид., перероб. Л. І. Аркуша, Л. М. Гуртієва, М. О. Д'ячкова І. В. Загородній, А. В. Мурзановська, А. В. Підгородинська, О. О. Торбас; НУ «ОЮА». Одеса : Фенікс, 2023. 136 с.

33. Теоретичні та практичні проблеми забезпечення конституційних прав особи при проведенні в її житлі чи іншому володінні слідчих (розшукових) дій : монографія. Київ : 7БЦ, 2021. 226 с.

34. Тертишник В. М. Кримінально-процесуальне право України: Підручник. 10-те вид., доповн. і перероб. Київ: Алер та, 2023. 698 с.

35. Шаренко С.Л. Теоретико-прикладні основи діяльності слідчого судді в кримінальному провадженні : монографія. Харків : Право, 2021. 480 с.

36. Шумейко Д.О. Здійснення спеціального кримінального провадження в Україні: теорія і практика : монографія. Київ : Алерта, 2020. 438 с.

КРИМІНАЛІСТИКА

Основна:

1. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-ХІІ *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>.

2. Інструкція з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: Затверджена наказом МВС України від 27.04.2020 р. № 357. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>.

3. Інструкція з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС України: Затверджена наказом МВС України від 10.09.2009 р. № 390. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0963-09>.

4. Інструкція про особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, що не працюють у державних спеціалізованих експертних установах: Затверджена наказом Міністерства юстиції України від 12.12.2011 р. № 3505/5. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1431-11>.

5. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень: Затверджена наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>.

6. Інструкція про проведення судово-медичної експертизи: Затверджена наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17.01.1995 р. № 6. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0254-95>.

7. Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України: Затверджене наказом МВС України від 03.11.2015 р. № 1343. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1390-15>.

8. Положення про єдину інформаційну систему Міністерства внутрішніх справ: Затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 14.11.2018 р. № 1024. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1024-2018-%D0%BF#n124>.

Додаткова:

1. Криміналістика: навчальний посібник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. в 2-х частинах. Частина І: Вступ до курсу криміналістики.

Криміналістична техніка / Б.Є. Лук'янчиков, Є.Д. Лук'янчиков, С.Ю. Петряєв. Київ: Нац. тех. ун-т України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського. 2017. 374 с.

2. Криміналістика: навчальний посібник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. в двох частинах. Частина II: Криміналістична тактика. Методика розслідування / Б.Є. Лук'янчиков, Є.Д. Лук'янчиков, С.Ю. Петряєв. Київ: Нац. тех. ун-т України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського. 2017. 474 с.

3. Криміналістика : підручник / В. В. Пясковський, Ю. М. Чорноус, А. В. Самодін та ін. ; за заг. ред. В. В. Пясковського. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Право, 2020. 752 с.

4. Криміналістика: підручник / Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша, О.О. Подобний, В.В. Тіщенко та ін. / за ред. В.В. Тіщенка. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2017. 556 с.

5. Криміналістика: підручник: у 2 т. Т. 1 / Ю.В. Шепітько, В.А. Журавель, В.О. Коновалова та ін. / за ред. В.Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. 456 с.

6. Криміналістика: підручник: у 2 т. Т. 2 / Ю.В. Шепітько, В.А. Журавель, В.О. Коновалова та ін. / за ред. В.Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. 328 с.

7. Використання електронних (цифрових) доказів у кримінальних провадженнях : метод. рек. / М. В. Гребенюк, В. Д. Гавловський, М. В. Гуцалюк, В. Г. Хахановський та ін. Київ, 2017. 76 с.

8. Виявлення ознак підробки документів під час їх перевірки працівникам Національної поліції України: практичний посібник / Ананьїн О.В, Білоус І.В., Мирівська А.В. та інш.; за заг. ред. В. В. Чернея, О. Г. Рувіна, С. Г. Кримчука, 2021. 124 с.

9. Глосарій балістичних, вибухотехнічних та тактико-технічних термінів (з метою використання при виявленні, фіксації та вилученні криміналістично значимої інформації в умовах антитерористичної операції) : спеціалізований словник / С. В. Албул, Д. С. Афонін. Одеса : ОДУВС, 2017. 83 с.

10. Калюга К. В. Окрема криміналістична теорія про зовнішні ознаки та властивості особи злочинця : монографія. Запоріжжя : КСК-Льянс, 2017. 296 с.

11. Настанови з вибухової безпеки та з надання першої медичної допомоги: метод. рекомендації / М.С. Туркот, О.І. Ізотов, А.В. Столітній. Київ : Офіс ГПУ України, 2022. 40 с.

12. Нарізна мисливська та багатоцільова вогнепальна зброя, виготовлена на базі автомата Калашникова : судово-балістичний довідник / О. С. Соколов, О.В. Грищенко. Київ, 2017. 137 с.

13. Основи судової експертизи : навчальний посіб. для фахівців, які мають намір отримати або підтвердити кваліфікацію судового експерта / Л. М. Головченко, А. І. Лозовий, Е. Б. Сімакова-Єфремян та ін. Харків : Право, 2016. 928 с.

14. Особливості використання обліків та автоматизованих інформаційних систем при розслідуванні кримінальних правопорушень : метод. рекомендації / В. Г. Хахановський, Д. В. Дабіжа, В. В. Пясковський. Київ: 2017. 37 с.
15. Особливості криміналістичного дослідження рукописів, виконаних у незвичних умовах : метод. рекомендації / Л. М. Белова, І. В. Білоус, О. В. Шведова. Київ, 2017. 43 с.
16. Отрошенко В. А., Теслюк О. С. Експертиза відео-, звукозапису. Види досліджень. Особливості призначень : інформаційний лист. Київ : ДНДЕКЦ МВС; Херсонський НДЕКЦ МВС, 2018. 7 с.
17. Сімакова-Єфремян Е. Б. Комплексні судово-експертні дослідження : теорія та практика : монографія. Харків : Право, 2016. 456 с.
18. Судова балістика : практичні аспекти : навч. посіб. / В. В. Арешонков, А. В. Кофанов, О. Л. Кобилянський ; за ред. П. Д. Біленчука. Київ : УкрДГРІ, 2016. 408 с.
19. Судові експертизи в процесуальному праві України : навч. посіб. / за заг. ред. О. Г. Рувіна. Київ : Вид-во Ліра-К, 2019. 424 с.
20. Шевченко О. В. Використання спеціальних товарознавчих знань у кримінальному провадженні : монографія / під заг. ред. О. О. Садченко. Київ : Талком, 2018. 245 с.
21. Ващук О. П. Невербальна інформація у кримінальному провадженні : теоретико-методологічні основи : монографія. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2017. 430 с.
22. Домашенко О. М. Тактичні помилки у слідчій діяльності : монографія. Харків : Вид. агенція «Апостиль», 2019. 168 с.
23. Щодо особливостей організації і проведення слідчих (розшукових) дій під час розслідування нападів (обстрілів) на цивільне населення та об'єкти цивільної інфраструктури / пам'ятка. Київ : Офіс ГПУ України, 2022. 9 с.
24. Огляд місця події. Процесуальні дії при розслідування окремих кримінальних порушень. Актуальне законодавство та практика. Петков С.В., Журавльов Д.В., Дрозд О.Ю., Дрозд В.Г. Видавництво: ЦУЛ, 2021. 368 с.
25. Огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією, у кримінальному провадженні України : навч. посіб. / В. І. Галаган, М. Й. Кулик, Н. С. Моргун, Ю. В. Терещенко. Київ, 2018. 112 с.
26. Організація і тактика одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб : навч. посіб. / С. С. Чернявський, О. О. Алексєєв, І. А. Жалдак та ін. Київ : НАВС, 2016. 66 с.
27. Пам'ятка слідчому щодо проведення огляду трупа на місці події / Я. В. Фурман, Л. Т. Котляренко. Київ, 2017. 46 с.
28. Пошук та знешкодження саморобних вибухових пристроїв : метод. рекомендації / В. В. Юсупов, Ю. П. Приходько, Я. В. Фурман, К. Ю. Бобрик. Київ, 2017. 33 с.

29. Процесуальний порядок та тактичні особливості здійснення слідчих (розшукових) дій : наук.-метод. рекомендації / В. В. Кікінчук, К. Л. Бугайчук, В. О. Малярова, Т. П. Матюшкова. Харків : ХНУВС. 2018. 101 с.
30. Процесуальні документи досудового розслідування (слідчого, адвоката, судді) / М. А. Погорецький, О. П. Кучинська ; 2-ге вид. Київ : Алерта, 2018. 274 с.
31. Розслідування окремих видів кримінальних правопорушень : навчальний посібник / В. В. Пясковський, С. С. Чернявський, П. Є. Антонюк та ін. ; за загальною редакцією В. В. Пясковського. К. : 7БЦ, 2022. 256 с.
32. Судовий допит. Науково-практичний посібник. За заг.редакцією Туркот М.С. 3-є видання. – К. : Норма права, 2020. 232с.
33. Теслюк І. О. Тактичні засади застосування криміналістичного прогнозування у досудовому розслідуванні (на прикладі органів Національної поліції України) : монографія. Одеса : ОДУВС, 2017. 217 с.
34. Участь спеціаліста в огляді місця події : довідник. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. 128 с.
35. Коваленко А. В. Розслідування посягань на життя та здоров'я журналістів : монографія. Сєверодонецьк, 2018. 267 с.
36. Нікітіна-Дудікова Г. Ю. Розслідування насильницького задоволення статевої пристрасті неприродним способом, вчиненого щодо малолітньої особи : навч. посіб. / за заг. ред. Ю. М. Чорноус. Вінниця : ТОВ «Твори», 2018. 292 с.
37. Організація і тактика розслідування вбивств через необережність : монографія / А. В. Іваниця, М. М. Єфімов. Дніпро : Ліра ЛТД, 2017. 148 с.
38. Розкриття квартирних крадіжок працівниками карного розшуку : метод. рекомендації / О. М. Стрільців, В. І. Васишинчук, М. М. Марков та ін. Київ, 2018. 55 с.
39. Розслідування зґвалтувань минулих років : метод. рекомендації / В. Я. Горбачевський, О. В. Кубарєва, Н. О. Симоненко. Київ, 2018. 51 с.
40. Чорноус Ю. М. Криміналістичне забезпечення розслідування злочинів : монографія. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2017. 492 с.
41. Інформаційні технології в діяльності Національної поліції : мультимедійний навч. посіб. / В. А. Кудінов, О. Є. Пакриш, В. В. Підвисоцький. Київ, 2017. *Національна академія внутрішніх справ.* URL : https://arm.naiau.kiev.ua/books/inform_tekhnolohii/info/authors.html.
42. Криміналістика : дистанційний курс навчання / А. О. Антощук, В. В. Пясковський, Ю. М. Чорноус та ін. *Національна академія внутрішніх справ.* URL : <https://dn.naiau.kiev.ua/login/index.php>.
43. Криміналістика : мультимедійний підручник / О. О. Алєксєєв, В. В. Пясковський, А. В. Іщенко та ін. Київ, 2016. *Національна академія внутрішніх справ.* URL : <https://arm.naiau.kiev.ua/books/kriminalist/index.html>.
44. Методика розслідування злочинів : дистанційний курс навчання / А. О. Антощук, В. В. Пясковський, А. В. Самодін та ін. *Національна академія внутрішніх справ.* URL : <https://dn.naiau.kiev.ua/login/index.php>.

45. Особливості розслідування окремих видів злочинів : мультимедійний навч. посіб. / А. О. Антошук, В. В. Пясковський, А. В. Мировська та ін. Київ, 2017. *Національна академія внутрішніх справ*. URL : <https://arm.naiau.kiev.ua/books/orovz/index.html>.

46. Робоче місце експерта з трасологічних досліджень : навч. інформ.-довідкова програма. *Національна академія внутрішніх справ*. URL : https://arm.naiau.kiev.ua/arm/arm_trasolog/index.html.

47. Слідчі (розшукові) дії у кримінальному провадженні : мультимедійний навч. посіб. / О. А. Осауленко, Г. М. Степанова, А. В. Самодін та ін. Київ, 2018. *Національна академія внутрішніх справ*. URL : https://arm.naiau.kiev.ua/books/slidchi_rozdii/index.html.

48. Участь спеціаліста в огляді місця події : довідник : практичний посіб. Київ, 2018. *Національна академія внутрішніх справ*. URL : https://arm.naiau.kiev.ua/books/dovidnyk_ohliadmp/index.html.